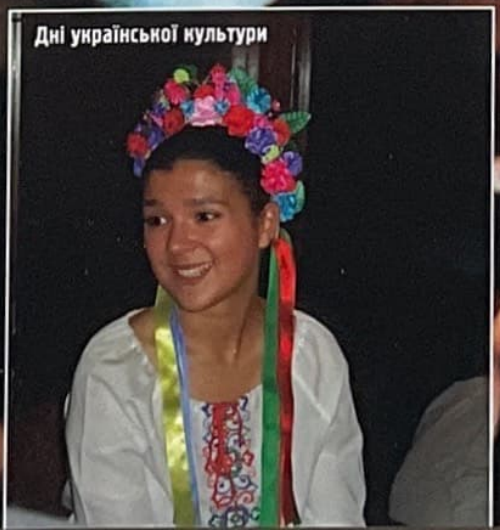
Часопис для українців у Чеській Республіці

пороги

Но 5 листопад 2005

- "Тіні забутих предків" могли б отримати "Оскара"
- Чому українця в ЧР видно здалеку?

Розколота революція

Дні української культури

Оксанина провокація

Празький хірург з Мукачева

Časopis pro Ukrajince v České republice č. 5, listopad 2005

НАЙКРАЩІ В СВІТІ УКРАЇНСЬКІ ЦУКЕРКИ

Dovozce:
Lyudmyla Antonova-Ludmila A.
IČO: 26776740
Mob.:. 776 293 339
E-mail: ludmila.praha@volny.cz
www.bonbony.wz.cz

Дизайн
Кирило Семенко
Моб.: 608307498

Фото
Василь Ковтун
Моб.: 776172175

Цукерки можна придбати:
TESCO m.Národní třída - přízemí, dárkové zboží
В редакції часопису Пороги
Mánesova, 10. В трафіках станцій метро: ♦Kobylisy ♦Můstek ♦Náměstí Republiky ♦Opatov. В трафіках біля станцій метро:♦Dejvická ♦Nádraží Holešovice ♦Cukrárna Poděbradská 122, m.Hloubětín

листопад 2005

ПОРОГИ

Інформаційний культурно-політичний двомісячник для українців у Чеській Республіці

№5
листопад, рік XIII, 2005
Підписано до друку
5 листопада 2005

Видає:
Українська ініціатива в ЧР
Реєстрація: МК ЧР/7044

Над номером працювали:
Олекса Лівінський, (відповідальний редактор), Богдан Райчинець, Микола Мушинка, Іванка Грешлик, Лев Павлюх

Художнє оформлення та верстка:
Мартін Влах

Адреса редакції:
Часопис «Пороги», Манесова 10, Прага 2, porohy@ukrajinci.cz, http://www.ukrajinci.cz, тел.: +420 222 254 476

Титульна обкладинка:
Kyjev, listopad 2004, foto Ivo Dokoupil

Часопис друкується із фінансовою допомогою уряду Чеської Республіки
За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються.

Porohy (Prahy), Informační kulturně-politický dvouměsíčník pro Ukrajince v České republice
Ročník XIII, listopad 2005, číslo 5
Vydává Ukrajinská Iniciativa v ČR, registrační číslo MK ČR/7044

Nad číslem spolupracovali:
Oleksa Livinský (odpovědný redaktor), Bohdan Rajčinec, Mykola Mušinka, Ivanka Grešliková, Lev Pavľuch

Grafik: Martin Vlach

Adresa redakce: Časopis Porohy, Mánesova 10, 120 00, Praha 2, porohy@ukrajinci.cz, http://www.ukrajinci.cz, tel.+420 222 254 476

Časopis je vydáván s finanční podporou vlády České republiky.

хроніка громади
Візит до Ужгорода; виставка церков; „Ігніс" в „Беседі"; Дні української культури (фоторепортаж).
4-7

празьке дзеркало
Руйнування святині української еміграції; Микола Гулин: фашисти і комуністи **разом нищили** українців.
8-11

українська панорама
Марічка Миколайчук: мій коханий чоловік Іван міг би нині отримати „Оскара"; український фізик Степан Тимошенко – інженер світової слави.
12-15

наша справа
Тернисті десять років закарпатського лікаря в Чехії; коротко по ділу.
16-17

незалежність
Рік після помаранчевого майдану: падіння уряду Тимошенко, нові вибори і коли революція прийде до Зачепилівки? Коротко з України.
18-21

нашого квіту по всьому світу
Березневі вибори за кордоном; як Качинський поставиться до українців?; у США утискають українську пресу.
22-23

четверта хвиля
ліцензія для „кієнта"; МПСВ українською; чому „нашого" видно здалеку?
24-25

калейдоскоп
Нові книги: Ситуація нацменшин в ЧР; УжНУ; Україна в свідомості чехів; Наукова еліта Закарпаття; МВБУ; Орфей; Іван Миколайчук; Приховані фільми; Нові диски: Ані Лорак, Smile; Павло Чучка, Михайло Чухран, Фіґлі по-баранинськи; Тінь сонця, Над диким полем; Океан Ельзи, Gloria.
Українка Оксана Коротчук: адреналін для глядачів й учасників реаліті-шоу.
Резюме чеською мовою
Resumé v češtině
25-29

Любі читачі,

П'яте цьогорічне число нашого часопису збігається з річницею Помаранчевої революції. Вона стала великим поштовхом до єднання української громади в Чехії, тому з певною ностальгією ми згадуємо ці осінні часи.

В Чехії тривалий час говориться про заборону комуністичної ідеології, сенат навіть прийняв рішення з цього приводу. Певною мірою приєднуємось і ми до цієї дискусії: гадаємо, що наш співрозмовник і довготривалий передплатник Микола Гулин дає чітку відповідь, чому комуністичний режим був злочинним. Лікар Богдан Бабинець також поділяє цю думку. Комуністи не лише знищили мільйони життів, а й всіляко утискали будь-яке „неправильне" мистецтво, яке, скажімо, творив режисер Іван Миколайчук. З інтерв'ю з його дружиною також можете ознайомитись у цьому номері. Як завжди, пропонуємо чимало інформації для новоприбулих мігрантів. Завітали ми й до світу бульвару: адже українка протягом двох місяців грала у відомому реаліті-шоу, і цю тему також ми не могли оминути.

Головною ж подією осені цього року, з нашого погляду, стали Дні української культури, до яких ми вас намагаємось наблизити фоторепортажем.

Рік наближається до кінця, тому не забудьте передплатити „Пороги" на наступний рік. Тим, хто звик купувати наш часопис у кіосках, повідомляємо, що його вже можна придбати на станціях метро Гурка та Желівського, а також у греко-католицькій церкві Святого Климента.

Сподіваємось на Ваші відгуки.

Ваші „Пороги", porohy@ukrajinci.cz

Чеська наукова делегація в Ужгороді

На святкування 60-річчя заснування Ужгородського університету українська сторона, між ними й директор Факультету післядипломного навчання Ужгородського університету Іван Чопей,

запросила чеську делегацію. Урочисті заходи приїхали побачити й голова УЧР Віктор Райчинець, Лубош Халоупка, ректор приватного ВУЗу Яна Амоса Коменського в Празі, та Петр Шпіргензел, завідділу післядипломного навчання Міністерства освіти ЧР. До центрального міста Закарпатської області прибула й Віра Ленделова, гарант відділу україністики на Філософському факультеті у Празі. Гості з Праги зустрілися з ректором Університету Миколою Вегешом та з працівниками ВУЗу. Як сказав "Порогам" Петр Шпіргензел, 17 та 18 жовтня представники чеської делегації домовились про концепцію співробітництва, яке полягатиме передусім у розвитку чесько-українських академічних відносин.

пор

Відкрито виставку українських церков

Українська художниця Наталія Прахова відкрила 31 жовтня виставку, яку названо "Шовковий шлях моєї душі". Вона вітала гостей на вернісажі своїх картин у клубі "Метаморфоза" в Празі. Авторка часто працює із шовковими матеріалами та цікавить її, крім іншого, загадковість й духовність церков. На відкритті виставки прозвучали тасмні бубни. Оригінальні картини можна у "Метаморфозі", що на Галковій вулиці, 8 подивитись до 31 листопада. Опісля буде виставку перенесено до клубу УЧР у Празі на Манесову, 10.

дар

З 1 вересня 2005 року працює:

Українська школа
за адресою: Ortenovo náměstí, Praha 7
(зупинка трамваїв № 12, 5).
Форми навчання:
денна, екстернат, школа вихідного дня.

Садочок "Суничка"
за адресою: ul. Mezivrší 15
(зупинка трамваїв № 3, 16, 21 „Přístaviště")

Філія Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова
за адресою: Preslova 25 (metro Anděl)

Довідки за телефонами: школа: 608 601 167, садок: 608 601 142, університет: 257 328 384

До клубу УЧР в Празі 1 жовтня завітали активісти зі словацької організації "Обец словаков". Кілька десятків прихильників клубу домовлялись з українцями, серед іншого, про організовування спортивних заходів. Цікаво було прослухати й українські пісні, що їх виконували словацькі східняки. Українці й словаки не лише співали, але й куштували "капусніцу" чи, скажімо, капусняк. Словацька та українська організації часто організовують спільні заходи. Вони діють у справах розвитку нацменшин ЧР вже понад 10 років.

дар

"Ігніс" гратиме в Малостранській Беседі

Наприкінці листопада празький український гурт "Ігніс" у старшому та молодшому складі готується виступити у відомому концертному клубі „Малостранська Беседа", що на Малостранській площі в Празі. 27 листопада українці гратимуть гостям старі й нові пісні репертуару. Організатори концерту-зустрічі планують нагадати гостям, що „Ігніс" горить вже понад 30 років. Гурт не тільки регулярно виступає на Днях української культури в ЧР, „Маланці" та інших діаспорних заходах, а й грає для чеської публіки. Скажімо, разом з тріо "Шегіни" виступав 9 жовтня у клубі "Балбінка" на Балбіновій вулиці в Празі. У рамках святкового вечора для нацменшин, що організовує Мерія міста Прага, 10 листопада прозвучали в Автоклубі ЧР у Празі українські, ромські та словацькі народні пісні. "Ігніс" також планує грати 1 грудня в місті Ліберец.

дар

Від Львова до Хомутова

простяглись Дні української культури в ЧР

Нарешті вдалось Дням української культури в Чеській Республіці розширити свою програму на регіони і охопити життя українців в ЧР не тільки в Празі. До партнерського співробітництва долучилися поки що лише міста Брно, Плзень та Хомутов. Також не може не втішати присутність у програмі "Днів" кількох українських організацій.

У Празі тиждень культури було відкрито у понеділок, 10 жовтня у галереї "Калоусек" поблизу Празького граду. Тут було влаштовано вернісаж восьми українських художників. Головний гість, Олесь Орищук, уродженець карпатської Колочави, прибув до Праги зі своїми картинами з Києва, де він закінчує навчання в Академії мистецтв. У вівторок українська громадськість, читачі "Порогів" та гості заходили до офісу й клубу УЧР на Манесовій вулиці, де було влаштовано день відкритих дверей. Середа й четвер були присвячені дітям. Весело й доступно Богдан Райчинець та працівники бібліотеки на Сміхові прочитали чеським малятам урок про Україну, українські казочки, "Барвінок" у вишитих сорочках заспівав їм народних пісень. Невеликою екскурсією та відкритим уроком про українську мову потішила Слов'янська школа, яка щойно розпочала свою діяльність у приміщеннях Масарикової школи в Голешовицях.

У програму Днів входила й міжнародна наукова конференція про Музей визвольної боротьби України в Празі, яку було відкрито у середу о 12:00 в старовинному Клементинумі у Слов'янській бібліотеці. Гості з різних країн протягом двох днів обговорювали долю МВБУ, від заснування якого минає 80 років. Посольство України в ЧР влаштувало для учасників конференції святковий прийом. А в четвер галерея "Калоусек" привітала Шевченка. Тут відбулася презентація перекладу його твору "Єретик", гості прослухали доповідь про Кобзаря і, головне, познайомились з відомою перекладачкою Зденкою Бергровою.

П'ятниця та субота стали головними днями Днів. Кілька сотень любителів українського фольклору завітало до залу Автоклубу ЧР на Оплеталовій вулиці. У концерті взяли участь празький театральний гурт "Джерело", гурт "Ігніс", з Брна приїхали "Господарочки" — студентки Брненського університету походженням переважно зі Східної України. Також гостям вдалось дочекатись приїзду до Праги оркестру народних інструментів "Гоміи Карпат" та ансамбль бандуристок "Галичанка", які стали вершиною програми "Днів". Втомлені львів'яни, яких довго тримали на кордонах, були змушені переодягатися прямо в автобусі і виступати майже без репетиції.

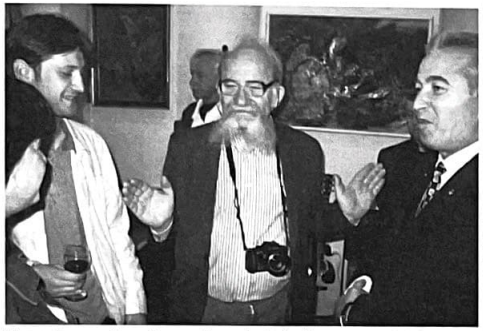
У суботу український "Форум" розбомбив суперника - "Сокіл Біла Гора" з рахунком 4:0 і показав, що справді заслуговує футбольної поваги. Тиждень празьких подій завершив концерт хору св. Володимира, який виступив в храмі св. Климента в Празі. Українські концерти та інші відбувалися не лише в столиці. У Брні на Філософському факультеті читали у середу лекції про сучасну українську прозу, літературні жанри та стилі, а "Господарочки" своїми вокалами дивували публіку на ратуші у центрі міста. В Плзні професор Дем'янчук запропонував лекції про Україну, її історію, літературу та філософію.

Не менш головним став "Святковий вікенд", як назвали суботу й неділю хомутівські українці. Тут, в міському театрі, виступили гості з Праги та Львова — „Джерело", „Ігніс", „Галичанка", „Гоміи Карпат", мали своєрідний дебют й місцевий фольклорний гурт. Та хомутівчанам, крім презентацій українських книжок, зустрічі з мером Хомутова, галла-концерту та показу документального фільму, найбільше сподобались традиційні співучі вечорниці в клубі „Кулісарня". Українці за підтримки учасників днів та відомого гурту „Скеюшани" тут наспівались досхочу, аж до самого ранку.

У неділю після Служби Божої за Україну в православній церкві Святого Духа празький „Малостранський камерний хор виконав кілька церковнослов'янських літургійних пісень, чим дуже здивував і потішив місцевий хор „Анонім".

Дні української культури в Чеській Республіці були доволі успішними. Можна стверджувати, що українська громада, практично самостійно, з мінімумом коштів здібна скласти репрезентативну й цікаву програму для всіх генерацій, для українців і чехів.

Фотооб'єктив Днів Української культури

Молодий маляр Олесь Орищук (другий зліва) з Києва завжди мріяв влаштувати виставку в Празі. Адже чехи часто бувають в його рідній домівці в Колочаві на Закарпатті: його мама Наталя Тумарець (перша зліва) там керує музеєм Івана Ольбрахта. На фото з академіком Миколою Мушинкою та українським послом Іваном Кулебою.

Діти в Сміховській бібліотеці зацікавлено слухають розповідь про Україну, українські казки та пісні, пробують український квас. Дівчинка Романа сказала гордо, що вона українка, правда, українською вже не говорить.

Урок України в Слов'янській школі в Голешовицях.

Перекладачка Шевченка на чеську Зденка Бергрова в галереї Калоусек під час презентації „Єретика"

Директор Слов'янської бібліотеки, яка гостинно приймала міжнародні конференції, Лукаш Бабка під час прийому в посольстві України.

Українські „Господарочки" з Брна готуються до виступу.

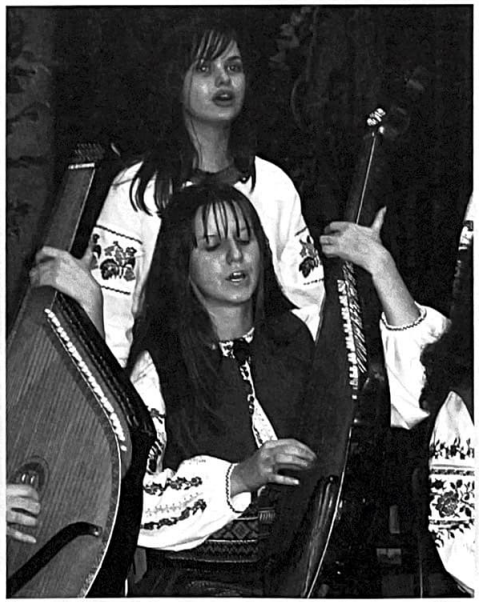
Ігніс грає в Автоклубі ЧР.

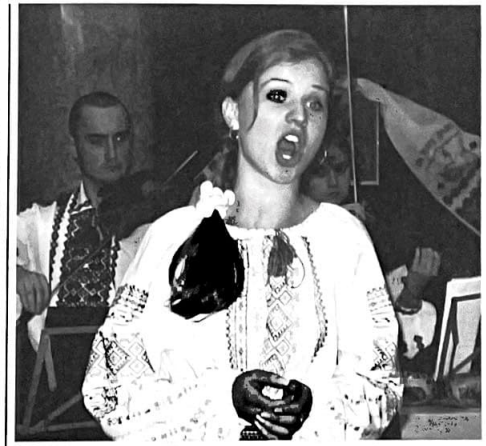
Театр „Джерело" розповідає про українські традиції.

Дівчата з Барвінку грають у виставі.

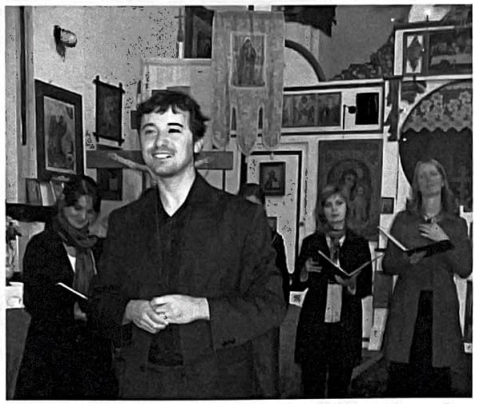
У виконанні "Галичанок" звучали ліричні, козацькі пісні і навіть коломийки.

Солістка львівського фольклорно-академічного колективу "Гомін Карпат" захопила не лише красивим співом...

В "Гомоні Карпат" грають майже всі українські народні інструменти.

Празький Малостранський камерний хор з концертом у Церкві Святого Духа в Хомутові.

До 80-ліття Музею визвольної боротьби України в Празі

СВЯТИНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Бомбардування Музею, небезпечний порятунок матеріалів з-під руїн, політичні переслідування – таким був для еміграції 1945 рік

Текст: Микола МУШИНКА

Опівдні 14 лютого 1945 року американська авіація нібито помилково скинула на Прагу серію бомб, призначених для бомбардування Дрездена. Було знищено понад 50 житлових та громадських будинків не стратегічного характеру, вбито понад 700 пражан (між ними матір письменниці Галини Мазепи та її двоє маленьких дітей, яких бабуся у колясці вивела на свіже повітря), поранено удвічі більше. Одна з бомб повністю знищила Музей Визвольної боротьби України.

Симон Наріжний 1939/40

Цей двоповерховий будинок з 21 кімнатою і вісьмома підвалами був єдиним нерухомим майном в Празі і в усій Чехословаччині, юридично закріплений за українською громадською організацією. Його було куплено на гроші українських вигнанців з рідного краю і розсіяних по цілому світі. Музей масово відвідували екскурсії учнів і студентів, індивідуальні відвідувачі з Праги та інших міст. Під час бомбардування в музеї, на щастя, була перерва.

Бомба упала біля фронтової стіни будинку і майже повністю зруйнувала її. В музеї в той час знаходилося сімнадцять людей. Шестеро з них загинули: чотиричленна сім'я дворника та двоє випадкових людей, які, почувши сирену, побігли сховатися в коридор будинку. Кілька працівників музею були поранені або отримали шок.

Бомба знищила четвертину будинку, решту пошкодила. Зникло кілька кімнат, великий зал засідань на першому поверсі, найбільший виставковий зал на другому поверсі з численними картинами та скульптурами, кабінет і помешкання директора, кімната з найцінішими мистецькими матеріалами, дублікатний фонд в підвалі і ряд матеріалів з таборів військовополонених українців Першої світової війни, упали сходи між поверхами та дах. Вхід у музей опинився в розвалинах, так що всередину можна було увійти лише через вікно, а на вищі поверхи – драбиною. Зверху весь час щось падало, і пробиратися залишками Музею було вкрай небезпечно. Будинок був настільки пошкоджений, що про його відновлення не могло бути й мови.

Справжня катастрофа

Дощ зі снігом міг знищити і решту матеріалів. Їх потрібно було негайно перевезти на інше місце. Але як і куди, коли не було ні людей, ні транспорту, навіть паперу й мотузків для пакування? А всі вільні простори в Празі були в розпорядженні німецької окупаційної влади.

Директор музею Дмитро Антонович в той час був у лікарні. Його заступник Симон Наріжний опинився в заваленому бомбосховищі. Щоб визволитись, він був змушений з надлюдським зусиллям пробити діру у підвал сусіднього будинку. На волі він негайно взявся за порятунок уцілілих матеріалів музею. Разом з кількома працівниками музею та добровільними ентузіастами він, ризикуючи життям, переніс їх у сухі місця і забезпечив цілодобову охорону. Частину найцінніших матеріалів у перший же день було перенесено на квартиру Івана Панькевича, який мешкав неподалік і звільнив для них одну кімнату. Після кількаденних пошуків управі Музею вдалося переконати німецького комісара Національної й Університетської бібліотеки в Празі доктора Вімера (вченого, який цікавився українськими справами), щоб той виділив для тимчасового зберігання уцілілих матеріалів підвальні приміщення бібліотеки. Інші вільні приміщення вдалося знайти в Архіві Міністерства внутрішніх справ на Градчанах.

Допомагали хіба що порадами...

У ці тимчасові простори протягом двох місяців вдалося перевезти всі збережені фонди музею. Перевіз організувала і здійснювала „трійця": Симон Наріжний, Володимир Міяковський і Володимир Дорошенко. С. Наріжний через кількаднадцять років, живучи в Австралії, згадував, що умови праці в румовищах розбитого дому були тяжкі, й небезпечні. Робочих рук не вистачало. Із транспортом були значні труднощі, бо транспортні контори не справлялись із тогочасними замовленнями, часто не виконували власних зобов'язань і обіцянок. Давалася взнаки також тодішня негода, з частими дощами зі снігом, а ще більше – часті повітряні нальоти й тривоги, які переривали й без того неспокійну й нервово напружену працю.

Праця кожного полягала в підготовці матеріалів до транспортування, їхньому сортуванні й пакуванні. В. В. Дорошенко супроводжував ці матеріали до Архіву Міністерства внутрішніх справ, а В. В. Міяковський – до Національної і Університетської бібліотеки в Клементинумі. В накладанні на автомобілі біля Музею й у розвантажуванні їх на місці помагав дехто, але тих „добровільних" помічників загалом не було багато. Це були одинокі особи, вони могли присвятити Музеєві тільки кілька днів, а не тижнів. Була допомога з української гімназії в Модржанах (біля Праги), звідки проф. К. Заклинський привів групу гімназистів, здебільшого молодих хлопців, які не тільки допомагали, а й і бавились незвичною працею. Не всі вони ставились до неї поважно. Від старшого громадянства допомога майже не прийшла. На місце катастрофи приходили члени управи й ревізійних комісій. Вони оглядали місце, цікавились подробицями, висловлювали жаль і співчуття, дехто давав поради, але анґажуватись не було охочих.

В отаких складних умовах до тимчасових просторів Клементинума та Архіву Міністерства внутрішніх справ було перевезено біля сорока тонн матеріалів МВБУ – один мільйон одиниць збереження.

Матеріали були врятовані

Але що далі? Наближався кінець війни. Було ясно, що до Праги ввійдуть радянські війська. А ставлення радянської влади до української еміграції було вкрай негативним. Щоб уникнути насильної депортації „на Родіну", тобто в Сибір, переважна більшість українців втікала із Праги на Захід – в американську та англійську окупаційні зони. Заступник директора МВБУ Симон Наріжний, бо директор Д. Антонович був весь час у лікарні, з невеличкою групою українських патріотів залишився в Празі, щоб охороняти збережені фонди. Ця група 7 квітня 1945 року влаштувала річні загальні збори Товариства Музей визвольної боротьби України, на яких було піднято питання про евакуацію матеріалів МВБУ із Праги в більш надійне місце, наприклад, Швейцарію. Ця пропозиція виявилась нереальною, бо для вивезення такої великої кількості матеріалів не було ні коштів, ні транспорту, а до того ж німецька окупаційна влада під карою смерті забороняла будь-яку евакуацію. Збори однак формально змінили назву музею на Український музей, і прийняли рішення про передачу його матеріалів у власність З'єднаного американсько-українського комітету. Як виявилось пізніше, це рішення продовжило життя музею на три роки.

Головою Товариства МВБУ замість Д. Дорошенка, який збирався виїхати на Захід, було обрано Володимира Бирчака, його заступником – Миколу Добриловського, секретарем – Марію Матюшенко (Гоженко), скарбником – Гриця Калюжного. На посаду директора Музею замість смертельно хворого Дмитра Антоновича було призначено його учня і заступника Симона Наріжного, який в Музеї працював від студентських років. Нова управа встигла ще полагодити деякі формальні справи, однак ширшої роботи розгорнути вже не змогла. Через півтора місяця після зборів радянська контррозвідка СМЕРШ арештувала членів управи, голову І. Бирчака і його заступника М. Добриловського запроторила в Сибір, а інші рятувалися як могли, переважно втечею на Захід. В Празі залишилися лише відчайдушні ентузіасти, для яких збереження матеріалів найбільшої святині української еміграції було справою життя і смерті.

Центральний державний архів у Празі, у якому зберігається частина матеріалів МВБУ

Серед емігрантів панував страх

Тут на першому місці треба назвати ім'я новообраного директора музею Симона Наріжного. Пізніше у своїх спогадах він так згадував про перші післявоєнні дні: „Невдовзі після приходу совєтських військ до Праги почалися арешти українців. Дехто був арештований і по кілька разів, потрапляючи від одної розвідки до іншої. Одних кудись вивозили, інших тижнями тримали в Празі, де було кілька концентраційних осередків, куди саджали й українських в'язнів. Совєти забирали зазвичай чоловіків. Жінки заарештованих залишались на місці, ставали самотніми або й вдовами. Дехто з них, котрі були чехословацькими громадянками й мали зв'язки, зверталися до чеських державних органів. Але чеські чинники не бралися допомагати в справі арештованих, а коли й обіцяли наводити якісь офіційні довідки в совєтських установах, то безрезультатно. Совєти на всіх українських емігрантів дивилися як на контрреволюціонерів або й зрадників, які відповідають за свою діяльність перед совєтською державою. Совєти брали кого хотіли – старих і молодших, здорових і інвалідів, брали людей без громадянства й чехословацьких підданих. Це викликало паніку й страх, які серед українців були загальними. Ніхто не відчував себе в безпеці від можливого арешту й вивезення, всі були в напруженні, живилися чутками й різною інформацією, якими ділилися при зустрічах.

В отаких умовах довелося рятувати матеріали МВБУ. Факт, що ці матеріали вдалося зберегти, можна вважати справжнім дивом.

×

Розмовляв: Микола МУШИНКА

Біснуваті фашисти і комуністи нас розстрілювали в Карпатах,

– пригадує політв'язень з Карлових Вар Микола Гулин

Коли я приїжджаю до Карлових Вар, не минаю гостинної хати полковника-свободовця Миколи Гулина та його дружини Ольги. Полковник Гулин народився на закарпатській Гуцульщині, 26 листопада йому минає 83 роки. Для українців колишньої Чехословаччини він – легендарна постать. Член Соколу, Пласту та Карпатської Січі, багаторазовий в'язень угорських, радянських і чехословацьких тюрем та концтаборів, ветеран Другої світової війни, який з боями пройшов шлях від Бузулуку до Дуклі, зв'язковий Української повстанської армії, організатор українського культурно-громадського життя в Чехії. У 60-х роках своїх дітей Наталку та Бориса віддав навчатися до Пряшівської гімназії лише тому, щоб вони засвоїли українську мову і не забували, хто вони є і чиї вони діти. Син навчався ще у Київському університеті. З полковником Гулином я зустрічався не раз, і завжди з ним є про що поговорити.

Пане полковнику, що найбільше вплинуло на Вашу національну орієнтацію?

Я народився і виростав у гуцульській сім'ї в Рахові: семеро дітей, клаптики неврожайної землі, гірська природа і свіжі традиції Гуцульської республіки. Щастило на добрих учителів та керівників: Масенко, Хандрецький, Вагилевич, Стефанів, Остапчукова, подружжя Мегели... Вони спрямували мене до українського Пласту та ОУН. Найбільший вплив на мене мав старший брат Іван, якого в березні 1939 року розстріляли угорські фашисти.

А як Вам вдалося уникнути подібної долі? Ви ж, як і брат, були січовиком...

В березні 1939 року мені вдалося таємно втекти з окупованої території Карпатської України в протекторат. В Празі хотів учитися. Але в Остраві гестапо висадило мене з поїзда. У віденській в'язниці кілька місяців мене мучило, а потім передало угорській безпеці в Ужгород. З Братислави двоє словацьких гардистів везли мене на явну розправу. Та на Пряшівщині я втік з поїзда, і лісами добрався на Закарпаття. На Березнянщині найнявся лісним робітником в надії, що в лісі мене угорська поліція не знайде. Поліція і тут мене винюхала, я втік до Рахова, де мав більше шансів переховатися. У перші ж дні я зорганізував загін з колишніх січовиків – Бабича, Добруника, Максимишинця, Молдавчука, Стойки та Жолобчука. Ми здійснили кілька диверсійних

операцій, але угорців було багато, а зброї – мало. Наприкінці вересня всі ми перейшли через Карпатські гори в Галичину.

Галичина в той час була вже в руках радянської влади. Як вона вас прийняла?

Ми сподівалися, що нас, як борців проти фашизму, приймуть з відкритими обіймами. Та прийняли як угорських диверсантів - „нарушітєлєй граници". В надвірнянській в'язниці НКВД нас тиждень жорстоко допитувало, але не довідалось, що ми – карпатські січовики. Ми не знали, що Радянський Союз підписав таємну угоду з фашистською Німеччиною, Угорщиною та Румунією про „братську співпрацю", і на підставі цієї угоди на початку жовтня 1939 року енкаведисти вночі вивезли понад 600 закарпатських українців із надвірнянської та інших в'язниць на голий кряж у Карпатах, на кордон між Угорщиною і СРСР. Нас попередили: „Ідіть собі в Угорщину. Хто спробує повернутися назад, буде на місці застрелений".

А з того боку вже чекали по зуби озброєні угорські солдати...

Саме так. При ясному світлі місяця розпочалася страшна стрілянина з кулеметів і автоматів. Мадяри кидали у нас і гранати. Смертельне замішання, крик, зойки поранених, істеричний крик комуністів і гортистів... Було вбито десь 500 людей, весь грунь був посипаний трупами... Решту поліція, жандармерія та таємна поліція ловили по селах Закарпаття. Мій загін не зазнав втрат, але майже всі ми поступово були зраджені, опинилися в пазурах фашистської безпеки. Нас, 17-річних хлопців, цілий місяць мордували, змушували зізнатися у шпигунстві на користь СРСР, тероризмі та організації антимадярського підпілля. Потім перевезли у головну військову тюрму в Будапешті - Маргіт Кирут, 85. Пізніше ми довідалися, що НКВД передало угорській безпеці усі протоколи допитів у надвірнянській тюрмі. Як керівник „диверсійної групи", я був ув'язнений в одиночній камері від жовтня 1939 року. Пізніше до мене „поселили" начальника розвідки і контррозвідки Північної Румунії доктора Антонеску, який ліквідував всіх угорських шпигунів в Семигородщині. Був це професор з двома докторатами, володів вісьмома мовами. Надзвичайно інтелігентний чоловік, який за півроку зробив із мене професійного розвідника. Дра Антонеску угорці повісили, але його наука не раз рятувала мені життя.

І на яку кару Вас засудили?

Після півторарічної „слідчої тюрми" військовий трибунал у Будапешті передав мене цивільному суду. Прямо з будапештської в'язниці мене повезли в Ніредьгазу – в обласну політичну в'язницю, де знову почалися тортури, тепер вже за підпільну діяльність. Після завершення слідства мене відправили на рабські роботи у концтаборі Варюлопош. Нас кожного дня вантажними машинами вивозили на працю. Мені було ясно, що угорці засудять мене до смерті, тому я шукав можливості втекти. Якось під час розвантажування вагону з будівельним матеріалом я, користуючись шигунською наукою свого румунського друга, непомітно заскочив у потяг, а в лісі вискочив з нього, і пішки подався на північ. Через кілька тижнів знов добрався до рідного Рахова.

І вдруге пішли до Радянського Союзу?

А що було робити? Якби мене впіймали угорці, смерть би мене не минула. А я дуже хотів жити і вчитися. Я втікав у Галичину, думав нав'язати стосунки з українськими підпільниками, а вони допоможуть мені влаштуватися в якійсь школі. Та я знов потрапив у руки НКВД. Повезли мене в цю ж надвірнянську тюрму. Знов жорстокі слідства і погрози розстрілом. Тюрма була переповнена закарпатцями і угорськими жидами, які втекли з робочих батальйонів у Карпатах. Через кілька днів мене перевезли з Надвірної у ще гіршу станіславську тюрму. Там знущання слідчих над в'язнями не знало меж. Мене хотіли зробити угорським шпигуном, а щоб викупити свою вину перед „Родіной", я мав стати радянським шпигуном. А я не хотів, казав, що я не є ні угорським, ні мадярським громадянином, а – чехословаком. І так тривало до червня 1941 року.

Це коли Гітлер напав на Радянський Союз?

Так. В ті дні енкаведисти розстріляли тисячі політичних в'язнів з Галичини, а нас, закарпатців, в кількості 1700-1800 чоловік нашвидкуруч напхали у вантажні вагони і повезли на схід. Дорога тривала понад місяць. Була страшенна літня спека, а нас годували шматочком чорного хліба і смердючою соленою рибою – хамсою, після якої страшенно хотілося пити, а води не давали. На кожній зупинці викидали з вагонів десятки трупів, особливо старших людей. Було це страшне!

Як Вам вдалося вижити у таких умовах?

Мені пощастило потрапити у санітарну частину тюрми, але суду я так і не дочекався. Після 13-місячного ув'язнення в Іванові мені сказали, що „трійка НКВД" мене засудила на п'ять років таборів за нелегальний перехід радянського кордону, членство в чеському „буржуазно-націоналістичному" Соколі. В серпні 1942 року мене вивезли в Онезькі табори: Плесецьк, Березник, Ємца... Дуже сувора Архангельська область. Багато озер, мокряків, комарі, чорна вода. Нас привезли в цілком порожній концтабір, де всі попередні в'язні повмирали на тиф. Це була фабрика смерті: праця в жахливих умовах в лісах, копальнях і канавах, без одягу для тамтешньої зими, розкрадалися і без того мізерні харчі, жодної лікарської опіки чи взагалі відсутність ліків. За шмат хліба кримінальні злочинці вбивали закарпатських українців.

Мабуть, звідти Вас відрядили у Перший армійський корпус Чехословацької армії?

Трохи пізніше. Наприкінці листопада 1942 року нас перевезли у пересильний концтабір Каргопольського управління, який був набагато гірший, ніж німецькі концентраційні табори. Будь-який кримінальний злочинець міг безкарно вбити українця. В таборах гинули мільйони людей лише тому, що народилися українцями. Нас піддали псевдолікарському обстеженню: розсортували на тих, котрих можна було негайно послати на гарматне м'ясо в армію, і „доходяків", що мали менше 45 кілограмів. Таких посилали на „підсильні" безцінні роботи в колгоспи і радгоспи Середньої Азії і Казахстану. Я потрапив у казахський Джамбул, на цукрово-буряковий „совхоз". Умови жахливіші, ніж у в'язниці: безправ'я, бруд, голод, терор і вбивства. Влітку 1943 року у Джамбул приїхала чехословацька військова місія, яка рекрутувала закарпатських українців у закордонну армію. Звісно, я зголосився. Вже 4 червня 1943 року приїхав у Бузулук під Уралом. Мене приділили до мінометки під командуванням поручика Маєра. Після короткого навчання я переїхав у Новохоперськ.

Це ж на Україні!

Так, і тут в мене несподівано ожив дух патріотизму. Після всіх мук я опинився на прабатьківській землі – Слобожанщині! В Новохоперську і в навколишніх селах я чув рідну мову. А це – наче бальзам для душі! Тут вишколили на телеграфіста, підвищили до звання „слободніка" і перекинули на фронт під Києвом. Я брав участь в боях за Київ, Васильків, Білу Церкву, Фастів і багато інших сіл міст Київщини, Житомирщини і Вінниччини. Служив біля штабу бригади генерала Свободи. В атаці біля Остроженя дістав перше поранення. Після вилікування пішов у офіцерську школу. Дістав три нагороди – за бої під Києвом, Білою Церквою і Острожан та підвищення у званні. Карпатську анабазу ми розпочали 8 вересня 1943 року визволенням містечка Кросно на Лемківщині. Тут я командував ротою в розвідувальному батальйоні, отримав звання поручика.

На дуклянському перевалі Вас було поранено...

Мене було поранено тричі, але це останнє поранення ноги – в Нижньому Комарнику (саме коли мені сповнилося 22 роки) було найгіршим. Після невдалого лікування в польовому лазареті мене повезли в Полтаву, де я пролежав у госпіталі кілька місяців. До Праги приїхав вже після закінчення війни – 26 вересня 1945 року з шістнадцятьома орденами та медалями, але з протезом замість ноги.

Яким було Ваше життя у визволеній Чехословаччині?

Я мав повно енергії до освіти Після матури навчався на юридичному факультеті, і в скороченому режимі склав усі екзамени. З Праги переселився до Микулова на Моравії, де набув масток, торгівлю, віллу, виноградник, автомашину й інше. У 1948 році демобілізувався з армії у ранзі капітана. В Микуловському окрузі я зорганізував ціле українське поселення і заснував Союз українців Моравії. Та коли в 1948 році до влади прийшли комуністи, все це рухнуло. Нова влада ліквідувала Союз як антидержавну організацію, а мене арештувала. В обласній тюрмі у Зноймі звинуватили у спробі державного перевороту, антикомуністичній діяльності, співпраці із західними розвідками, допомозі втечі реакційних діячів на Захід... Мені загрожувало довготрівале ув'язнення. „Комітет дії КПЧ" перед промоцією виключив мене з університету, конфіскували все майно. „Революційний комітет" заслав у міністерство оборони вимогу позбавити мене офіцерського звання і всіх нагород. Я відмовився від адвоката, і на інсценованому суді захищав себе сам. Моїм щастям було те, що це був лише початок комуністичного біснування. Судили ще старі судді і прокурори, які керувалися законом, не політичними вказівками. Тому я міг після восьмимісячного ув'язнення захиститись. Звільнили під приводом „нестачі доказів", реабілітували, дали відшкодування і я зміг повернутися в армію. В армії я служив аж до виходу на пенсію. Дослужився до звання полковника.

Дякую за розмову, бажаю багато здоров'я! ×

Текст: Івана ҐРЕШЛИК, Пряшів

Він такий – він сам поезія

Марічка Миколайчук знає, що „Тіні Забутих Предків" могли б спокійно сьогодні отримати „Оскара"

Кажуть, що люди, які можуть сказати щось змістовне, не говорять дуже багато. Тим більше, коли мають розповісти про себе. Та, на щастя, не всі. Марічка Миколайчук – заслужена артистка України, співачка, жінка, яка вражає своєю щирістю, ніжністю та довговічною любов'ю, з якою вона ніби й не згадує, а просто розповідає про Івана Миколайчука, свого покійного „дорогенького чоловічка", як вона його називає. Так само й про тодішнє та сучасне українське кіно, подвиги, забуті й пробачені кривди минулого і велику душу свого Івана.
Півтора року тому українських кінематографістів запрошували на чеський міжнародний фестиваль, щоб презентувати сучасне кіно країни. Ніхто не відгукнувся.

Вважаєте, що це однією з причин, що про сучасне українське кіно за кордоном не чути?
Його просто немає. Фільми, які були достойні того, щоб їх пам'ятали, на полицю складали. Зараз в Україні велике непорозуміння щодо кіно. Був певний час росту кінематографії в Україні, і не буду брехати, що це був саме період, поки був Іван. Нині багато акторів ніде не працюють – це страшна річ. Я знаю по своєму Іванові, коли він десять років нічого не робив. Було страшно дивитися на цю людину.

Як йому вдавалося це все перетерпіти?
У нас була племінничка Олеська, яка в нас шість років прожила з дня народження. Попросила, щоб він їй написав казочку. З'явився у Івана тріщечки інший настрій, коли він почав писати сценарій „Небилиць про Івана у мальованій скрині". Йому його не дозволили знімати, і дозвіл дали лише тоді, коли він був немічний. Після смерті Івана взявся за це, мені нічого не сказавши, Борис Івченко. Він знав, що я би була проти. Він же ж далекий від тих думок, які були в Івана. Іван знав, що тут він пише те, а робити буде – інше. Він знав, що за таким-то епізодом буде отака-то музика, така пісня, така мелодія.

Ви після того зустрілися з Івченком?
Так, і він знав, що я могла все припинити. Але я просто не мала права так обійтися з ним, як з кумом. Пообіцяв, що зайде до мене, як у нього будуть якісь проблеми зі зйомками, але він жодного разу до мене не звернувся. На прем'єру мене не запрошував. Прийшла на перегляд аж після того, як Артур Войтецький наполягав на моїй присутності. Я не пам'ятаю, як дійшла додому. Написала заяву в Держкіно, до спілки кінематографістів і до дирекції, що не хочу, аби у такому вигляді була поставлена крапка на Івановій творчості. Бо нічого спільного з тим, про що Іван писав, в цьому фільмі немає. І попросила, щоб вони ім'я Івана зняли з цього фільму. Фільм, здається, ніде в прокаті так і не був. Прикро, що так обійшлося з оцим сценарієм. Якби знайшовся режисер, який би був зацікавлений в роботі над фільмом... А поки що я не бачу такого режисера. Поки що.

"Я коли його побачила перший раз, було зрозуміло, що це не звичайна людина... що він якби відмічений Господом Богом на цьому світі"

Чи були Ви на зйомках „Тіней забутих предків"?
Звичайно, більше того, ми одружилися з Іваном у цей період. Це був 1962-ий рік. Іван був запрошений до фільму. Мені здається, що я з Іваном все життя знайома була, змалечку. Я мусила тоді вирішити, чи їхати в Югославію з хором ім. Г. Верьовки, де я працювала, або заміж виходити. І я поїхала. Тільки заміж виходити. В хорі подумали, що я збожеволіла. А для мене це не основне було. Не поїхала тоді, то поїхала за кордон іншим разом. А коли його побачила перший раз, було зрозуміло, що це не звичайна людина. І не ординарна. Що він якби відмічений Господом Богом на цьому світі.

Перший раз Ви побачилися в Чернівцях?
Так. Він уже працював в театрі. Коли прийшла перший день до театру, мене всі стали питати, чи я сестра Івана Миколайчука. А я тоді ще й не бачила й не чула про нього. Десь через місяць прийшла на репетицію, і дивлюся – його обступили актори, і він такий високий, такий художній, високочить над ними. Ми зустрілися поглядом, і оце такий допитливий погляд мій, і допитливий погляд його. На той час ми дійсно схожі були. Коли я вперше з'явилася в селі їхньому, то всі в один голос почали говорити, що батько Василь Єленин ще одну доньку приховав. Як тільки десь у Миколайчуків звучали пісні – це означало, що Іван з Марічкою приїхали.

"Та ми всі артисти."

Як змирилися батьки Миколайчуки з тим, що їхній син стає на шлях ніно?
Як Іван приїхав й сказав батькові, що він поступив в інститут, він його кілька разів по собі запитав "Ну, а що ти будеш робити?" "Я буду артистом". "Та ми всі артисти, я тебе питаю, що ти будеш робити?!" Мама бачила фільми за участі Івана. Як вже його не було, я все приїжджала до неї, тому що відчувала, що в моєму образі вона бачить десь поруч Івана.

Чи пригадуєте епізод, коли Ви вплинули на творчість Івана?
Коли Іван поступив в інститут, я йому подарувала дві книжки: Коцюбинського "Тіні забутих предків" і "Художника" Шевченка. І як в воду дивилася. Коли він знімався в "Тінях", саме запустили картину "Сон", і шукали актора на роль Шевченка. У фільмі вже почав зніматися Губенко з Москви. Але коли він сказав „Я української мови не знаю і говорити нею не буду", то розпрощався з роллю. Отже, мені сниться сон, що я в старенькій хатині витерла підлогу, і раптом хтось стукає в двері. Відчиняються двері – і на порозі стоїть Тарас Григорович. Я так зніяковіла, і кричу до Івана „Ти знаєш, хто до нас зайшов?" А він "Хто би не прийшов, запроси до хати". І я його завела в кімнату до Івана, й усе. Наступного дня ввечері приходить Іван і кричить „Мицю, мене на роль Шевченка затвердили!".

Ви знімалися колись обоє разом?
Мене запрошували часто, але Іван казав - "Яке кіно?! Одного кіношника на хату досить!". Він знав це життя... Коли ми в "Пропалій грамоті" втрьох з дівчатами з Золотими ключами співаємо – це один раз. Він завжди твердив, що краще бути гарною співачкою, ніж поганою актрисою. Але пам'ятаю, він мріяв в юності мене знімати.

Що Вам найбільше запам'яталося із зйомок "Тіней"?
Я дуже люблю сцену, де Іван йде в гори і прощається з Марічкою. І там, де він кричить „Марічкоооооооо!". Знаю, що це він мені махає. Далі, коли дивлюся на епізод біля церкви, де молодь танцює, бачу Іванові очі, впалі синці. Іван уже знав про смерть свого батька. Він розуміє, що не може відмовитися від зйомок, бо деякі актори від'їжджали, треба було встигнути зняти цих акторів. Він взяв себе в руки, щоб відзняти й поїхати на похорон.

Це правда, що в Москві вимагали зробити російський варіант екранізованих „Тіней"?
Параджанову сказали, що в Москві ніхто не розуміє фільму, бо він на гуцульському діалекті. Але він категорично відмовився перекладати. Вважаю його просто молодцем! От такий грузинський вірменин, і його називали українським націоналістом! Досить своєрідна натура зі своєрідним характером, але дійсно – великий чоловік, Сергій.

Погляди на те, хто надав „Тіням" їхню неперевершеність, різняться. Одні на найвищий щабель кладуть Сергія Параджанова. Хтось – роботу Юрія Іллєнка, інші – акторську майстерність Івана Миколайчука.
Не думаю, що треба шукати головного. Скільки зняв Параджанов фільмів, ну, їх можна дивитися, але про них так гучно не говорили. Якби було зроблено цей фільм сьогодні, я впевнена, що він міг би спокійно отримати Оскара. Коли вони поїхали в Аргентину на міжнародний кінофестиваль, там така повага до них була. До Івана підходили режисери і продюсери, запрошували до себе в Голівуд. Але справитися з офіційним запрошенням можна було лише через Держкіно. Через Москву.

"... мені здається, що я з Іваном все життя знайома була"

І так через Москву пішло й не дійшло?
І не дійшло. Йому багато років після того сказали, що запрошення було. На Україну взагалі не звертали увагу. Там був такий неписаний закон – які би фільми не знімалися в Україні, все одно треба запрошувати на героїв московських акторів. І це для всіх режисерів було наказом. Може, життя б повернулося зовсім інакше, і це би додало Івану кілька років життя.

Ви думали виїхати?
В Івана була така думка, щоб виїхати з умовою робити кіно. Його запрошували в Канаду. Я йому тоді відповіла – так, ти будеш робити кіно, але воно не буде українське. Його запрошували і в Москву на головні ролі, запрошували і як режисера. Та він хотів зробити спочатку українське кіно, щоб воно заговорило про себе. Але, можливо, якби він дійсно десь виїхав, може було б краще. Хоча би він робив те, що хотів. Не знаю, сьогодні говорити про це важко.

В українському поетичному кіно режисери відкрито почали говорити про релігійні традиції й віру як таку...
Ну, це заборонялося. А попробуй викинути – не можна нічого викинути. Параджанову це якось обійшлося. А з „Вавилону" скільки вирізано... Особливо, де Іван говорить про Ісуса Христа, взагалі про релігію.

Як він ставився до головної ролі Фабіана у "Вавилоні"?
В нього специфічна величава манера розмови була. Дуже шкода, що стільки вклав у зйомки цього фільму, а йому сказали – це треба викинути, скоротити, забрати, це взагалі треба знищити. Одним словом – фільм мав бути двосерійний, а залишилося ледь на одну серію. Після того його здоров'я стало різко падати. Йому ще вистачало сили на роботу над „Такою пізньою, такою теплою осінню". Більше він не був спроможний нічого робити.

Смерть Фабіана в прозі відсутня. Включити її у фільм – це думка Івана Миколайчука чи автора прози, Василя Земляка?
Ні, це Іванова уже. Звичайно, Іван багато доклав від себе, і це нормально. Смерть Фабіана – це дуже сильна фраза „Я проклятий вас з того світу!", адже прокльони з того світу дуже тяжкі. Фактично він звертається до всіх жителів земної кулі: „Думайте, як ви живете! Думайте, що ви робите!"

В нього були якісь нездійснені мрії, крім знімання та режисури?
Якби він живий був, він зробив би точно „Карпат-фільм". Це мала бути студія в Карпатах. І навіть під це львів'яни збирали гроші. Коли Івана не стало, для того, щоб відкрити кіностудію, вони влаштовували концерти. І вони під це зібрали дійсно не мало грошей, думали, як назвати цю кіностудію. Спочатку йшла розмова про студію імені Миколайчука але ця думка була відкинута і її назвали Галфільм. Там був Гаврилюк – хороший актор, адміністратор і організатор. Під нього почали копати, придумували всякі історії і він змушений був піти геть. Студія ця не довго прожила.

В Івана Миколайчука дуже цікава й незвичайна могила...
Це йому зробив наш друг Анатолій Фуженко. Коли нам було 25 років, він мене питав, що я йому напишу на могилу. І я тоді згадала текст пісні "Ой, стань козаче, стань молоденький. По дібровці ходить блудить твій кінь вороненький. Та нехай він ходить, нехай собі блудить. Прийде тая годинонька, що він мене збудить". В нього там, крім того, хрест, і його зображення із "Захара Беркута". Такий він богоподібний, і на руках тримає ягнятко... ×

ochutnejte ručně vyráběné
ČOKOLÁDOVÉ
BONBÓNY
z naší manufaktury

Kávovarna
Založeno 2002

Nejlepší espresso v Praze

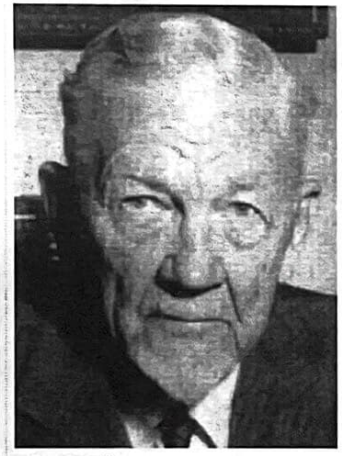
Pasáž Lucerna
Štěpánská 61

☎ 296 236 233

Текст: Лев ПАВЛЮХ

Пружний і міцний Степан Тимошенко – світової слави інженер

Всупереч загальноприйнятій думці про українську діаспору, у ділянці точних, економічних та інженерно-технічних наук наші земляки – вже поза межами своєї батьківщини – показали свій талант і знання. Вони стали видатними спеціалістами та науковцями. Часто це траплялось на славу і користь інших держав. Добрим прикладом в цьому напрямі стало життя і творчість трьох братів Тимошенків.

Найстарший із них, Степан, народився в сім'ї земледіра Прокопа Тимошенка на Сумщині, в селі Шпотівка Конотопського району, наприкінці 1878 року. Навчався в Роменському реальному училищі, потім у Петербурзькому інженерному інституті шляхів сполучення (до 1901 року). Опісля працював асистентом в механічній лабораторії. Уже в 1905 році вийшла друком його перша наукова праця "О явлении резонанса в валах". Під час стажування в Німеччині двадцятисемирічний Степан готував дисертацію з прикладної математики. Через рік його прийняли на кафедру опору матеріалів Київського політехнічного інституту, де й захистився.

Та через антирежимні погляди його в 1911 році звільнили з київського інституту. Степан Тимошенко тоді вирішив переїхати до Петербурга, де працював викладачем інженерного інституту шляхів сполучення і політехнічного та електротехнічного інститутів. У 1918 році повернувся до Києва, де під час визвольних змагань 1918-1920 продовжував читати лекції. Українським урядом був призначений членом комісії, що готувала законопроект про заснування Української Академії Наук. У липні 1918 року його обрали академіком і директором Інституту теоретичної та інженерної механіки АН. На рік пізніше став академіком УРСР, але згодом покидає батьківщину та емігрує за кордон.

Перша зупинка на його шляху до волі – це Югославія. Тут Степан Тимошенко два роки очолював кафедру міцності (опору) матеріалів Загребського політехнічного інституту. У 1922 році вирішив переїхати в Америку, де практично розпочалося його плідне життя світового вченого. За море виїхав як інженер-консультант. Через рік працював дослідником коливань колінчатих валів і зрівноважування машин в компанії "Вестінгтауз Електрік енд Мануфактурінг" в Пітсбурзі. У 1927 році прийняв професуру на кафедрі інженерної механіки Мічиганського університету, де читав лекції міцності матеріалів і теорії пружності для докторантів. Водночас вів механічну лабораторію університету. Від 1936 року був професором теоретичної та інженерної механіки Стенфордського університету. Крім цього читав лекції в Іллінойському університеті та в літній школі механіки Мічиганського університету. Його життєвий шлях закінчився у західнонімецькому місті Вуппераль у травні 1972 року.

Меморіальна дошка на будинку колишнього реального училища в місті Ромни на Сумщині

Степан Тимошенко написав близько 150 монографій та підручників, що мали велике значення для подальшого розвитку механіки у світі. На початку наукової діяльності написав у 1911 році фундаментальну працю "Курс сопротивления материалов", яку в кільканадцяти виданнях перекладено різними мовами. Працю написав на основі київських лекцій. Її поглибленням було американське видання "Міцність матеріалів" (англійською мовою), публіковане в 1930 році в Мічигені.

Чеський переклад публікації "Пружність і міцність" видано в двох томах у 1951 році. Професор Будінски з ЧВУТ (Чеської політехніки) в Празі в передмові до перекладу так охарактеризував роботу Тимошенка: "Дуже радо виконую завдання написати передмову до перекладу такої визначної праці Степана Тимошенка. Він – знаменитий педагог і вчений у найкращому розумінні цього слова".

Основні праці Степана Тимошенка здобули загальне визнання в технічному світі, а згодом стались класичними і загальновідомими в усьому світі інженерної техніки. Використовувались не одним поколінням студентів і науковців. За свої заслуги Тимошенко отримав низку міжнародних нагород, відзнак тощо. ×

Слов'янська бібліотека при Національній бібліотеці Чеської Республіки

- від 1958 року як самостійний відділ входить до структур державної Національної бібліотеки ЧР і є однією з найвизначніших світових бібліотек в галузі славістики та проблематики слов'янських країн

Пропонує:

- книжковий фонд (понад 750 000 томів), що видається слов'янськими мовами, тематично підібраний на славістичну літературу, наукові підрозділи історії, філософії, лінгвістики, літературознавства, фольклористики, етнології, політології, соціології та мистецтва
- 7200 нових публікацій в рік та 360 часописів
- українське відділення нараховує понад 30 тисяч томів з українською проблематикою, велике зібрання старої та сучасної періодичної преси
- 30 місць у приємному середовищі читального залу
- у читальному залі – 3000 томів енциклопедичної та словникової літератури, вільний вибір 20 тисяч томів наукової літератури (чеської та іншомовної) та нових надходжень
- можливість працювати в інтернеті
- комплектний каталог, доступний в інтернеті

Слов'янська бібліотека влаштовує:

- конференції, семінари, колоквіуми, презентації, дискусії та виставки, тематично близькі спеціалізації бібліотеки

Готуємо публікації про визначних славістів та україністів, які працювали в Чеській Республіці

Проект буде в електронному та книжковому вигляді

Klementinum 190, Praha 1, 110 00 (3-ий поверх)
www.nkp.cz
sluzba.sk@nkp.cz
телефон: 221 663 356

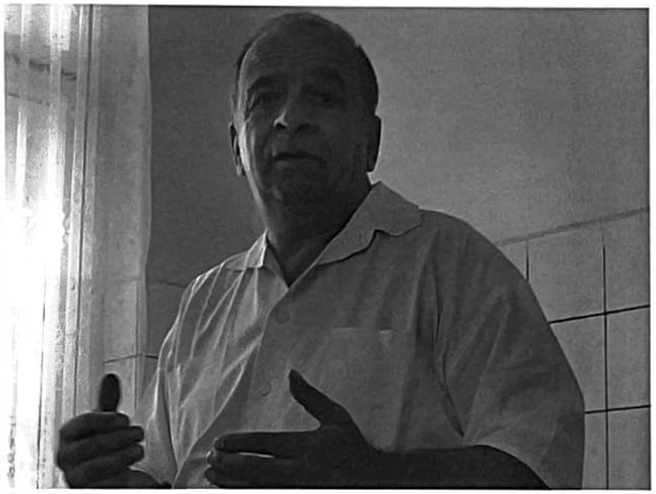
робочий час:
Пн-Пт: 9:00-19:00,
Сб: 9:00-14:00
Липень: зачинено

Текст: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Празька лікарська школа не мала б зникнути на Закарпатті,

– каже український хірург, який понад 25 років практикує в Чехії

Лікар-хірург Богдан Бабинець з Праги – українець, якого можна зарахувати одразу до двох хвиль еміграції – як до старшої – політичної, так і до нової – економічної. Історія його кар'єрного становлення Чехії, яку він ніколи не вважав чужою країною, наповнена пригодами. Водночас доводить, що кожна здібна людина може стати на ноги, з якого краю вона б не походила.

Народився Бабинець у 1944 році в закарпатському селі Грушеве на Тячівщині. Гордий на свій рід – його дідусь Іван Боднар був сенатором за часів першої республіки, натерпівся як від нацистів, так і від комуністів. „У 1945 році, після приєднання Закарпаття до СРСР, з дідуся зробили "куркуля" і хотіли відправити у Сибір. Але люди лягли на колію і не пустили поїзд. Потім вдалося переконати владу, що негоже колишнього „комуністичного" сенатора відправляти в Сибір. Дідусю залишили в Грушеві клаптик землі, там він і прожив аж до1967 року, - розповідає Бабинець історію своєї родини. - Діда у селі завжди називали лише „пане сенаторе", він багато розповідав про Прагу, тому з дитинства для мене Чехословаччина була такою ж батьківщиною, як і Україна. Весь час ми слухали „Радіо „Свобода", і наша сім'я виростала у недовірі до комуністів".

Здивував чеський марксизм-ленінізм

Згодом сім'я Бабинців перебралася до Мукачева. Після закінчення Ужгородського університету, у 1972-1978 роках, пан Богдан працював хірургом у мукачівській лікарні. Мав стати завідуючим відділенням. „Але багаті і впливові партійці „пропхали" на цю посаду „свою" людину. Мені не подобалося, що м'ясник, який з-під прилавка торгував дефіцитними продуктами, мав машину, хату і повно грошей, а я – лікар, який рятує життя людям, мав 72 карбованці зарплати. Хотів в аспірантурі вчитися. Тому вирішив переїхати до родичів в Чехословаччину, вони й допомогли оформити документи", - продовжує лікар.

Перше, що здивувало Бабинця в Чехії – це вплив ідеології на суспільне життя. В Закарпатті тоді, за його словами, не особливо озиралися на партійну приналежність, та й взагалі політика цікавила мало кого: „Підхід до навчання марксизму-ленінізму там був дуже формальний, викладачі прямо й казали, що мають отримати свої 2 карбованці 80 копійок, ми ж, лікарі, нехай думаємо, як лікувати треба. А в Чехії я дивувався, що колегу мало не звільнили з роботи, бо він не склав іспит... з марксизму-ленінізму".

В роботі перешкоджала... росіянка

З іншого боку, Бабинця вразило обслуговування і технічне оснащення лікарень. „Із Закарпаттям це не йшло, та й навіть зараз не йде ні у яке порівняння", - каже він. Усе ж таки в „братній" Чехословаччині український хірург одразу зазнав утисків: „Тоді діяла спеціальна вказівка з Москви – громадяни СРСР не повинні були мати можливостей реалізувати себе. Мовляв, щоб вдома не хвалилися, що за кордоном краще, ніж в Союзі". Але працювати треба було: починав у лікарні на Франтішку, потім під Петржінами і в Чеському Броді. Чеську мову засвоював із життя – вчитися треба було друкувати на машинці. „За місяць, - стверджує лікар, - я вже знав писати по-чеськи, хоч і з помилками. Добре, що терміни використовуються майже всюди латинські". Перескладав іспити, потім кандидатський мінімум, і, зрештою, у 1987 захистився зі спеціальності лікарського інспектування. Оперував у черевній області, займався пластичною хірургією, ортопедією.

А як же ж його сприймали пацієнти, колеги? „Спочатку зневажливо бурчали „рус", особливо середній медперсонал, - пригадує. - Що цікаво, одна росіянка під Петржінами всіляко намагалася вставляти мені палиці в колеса. Потім сама на тому попалася: я поставив діагноз „набряк легень", попереджав, що пацієнтка може померти, а вона – ні, нема там того діагнозу. Наступного дня хвора померла, а їй доводилось виправдовуватися. Подібний випадок був з пухлиною кишечнику. За два дні робимо операцію – і справді, бачимо – пухлина. Правда, покарано її не було, бо вона мала добрі зв'язки із керівництвом, але перестала вже до мене чіплятися. Інакше чехи – і лікарі, і пацієнти – сприймали мене дуже добре, не зважав ніхто на акцент. Отак більше десяти років доводив, на що я здатний".

Бабинцю лише після оксамитової революції дозволили вийти з радянського громадянства, і в січні 1992 року він став одним із перших, хто прийняв вже чеське, а не чехословацьке громадянство. Працював п'ять років у Климентській хірургічній клініці. „Ми з колегами хотіли її приватизувати, але різними способами високопосадовці зробили все проти цього. Ті, хто колись був у Компартії і мав добрі зв'язки, й отримували ординації", - ділиться Бабинець своїми першими кроками в бізнесі. - Потім зголосився до цієї клініки, і вже п'ятий рік тут працюю".

Приватна лікарська практика

Клініка, де нині приймає пацієнтів Бабинець, приватна, працюють у ній й кілька лікарів різних спеціальностей. Пацієнти, звісно, мусять бути застраховані, іншому випадку їм доведеться платити з власної кишені. „Медичне обладнання, препарати, дотримання всіх вимог щодо гігієни – все треба купувати самому за великі гроші. Але лікар сам дбає і про сервіс своєї ординації", - пояснює він причини переходу в підприємництво. До страхової медицини, яку впровадили у 1993 році, спочатку ставився з обережністю, але потім зрозумів, що вона себе виправдовує, хоча нині й переживає кризу. „Якщо її правильно застосовувати, вона працює дуже добре. І в Україні обов'язкове медичне страхування варто впровадити", - переконаний він.

Має Бабинець у картотеці й близько сотні українських громадян, які працюють в ЧР – звертаються хто з травмами, хто з жовчним міхуром чи іншими хворобами. Бідою українців, які працюють в Чехії, Бабинець вважає те, що вони багато п'ють: „Неякісний алкоголь, цигарки без фільтру, погані харчування і гігієна, виснаження... Все це швидко псує здоров'я наших людей. Хоча залежить все від виховання – чимало й абсолютно нормальних, добре доглянутих і здорових людей".

В Україну Бабинець їздить щороку, а то й частіше. Має там хату, яку орендує колега-хірург, могили батьків, друзів... Каже, що не хотів би, аби на Закарпатті зникла празька лікарська школа. Раніше, за першої республіки, всі ужгородські професори навчались у Празі, Відні або Сорбонні, нині вони переважно є випускниками львівських чи київських вузів. В Празі закарпатські лікарі могли би проходити стажування, отримувати післядипломну освіту, вважає Бабинець. Тому нещодавно запросив свого колегу із Мукачева до Праги, щоб він пройшов спочатку місячні курси з пластичної хірургії, роздивився систему чеського медичного забезпечення, а потім міг би й продовжити навчання. ×

Чеські реставратори в українських замках

Європейська туристична комісія (ЕТК) висловила бажання надати допомогу в реставрації стародавніх замків, що знаходяться в західній частині України. Домовленість про початок консультацій з цього приводу була досягнута в ході зустрічі голови Національної громадської ради з питань туризму і курортів України Євгенія Самарцева з президентом ЕТК Артуром Обераушером. На розгляд фахівців з ЄС запропонований проект трансформації Гетьманського заїзду Підгорецького замку у стилізований тризірковий готель, а равеліну Золочівського замку – у ресторанний комплекс. Найближчим часом в Україну приїдуть реставратори з Чехії, які мають досвід роботи із численними чеськими стародавніми замками. „Дуже хочеться допомогти українцям випробувати гордість за пам'ятники архітектури, коли оновлені замки постануть перед очима туристів", - сказав під час зустрічі чеський реставратор Їндржіх Славічек.

Українські новини

Перевірка безпеки автобусів „Кароса"

Міністерство транспорту і зв'язку України перевіряє безпеку автобусів „Кароса" у зв'язку з пожежею в автобусі в Донецькій област, внаслідок якої 5 осіб загинули і 1 госпіталізований. Як повідомила прес-служба Міністерства, транспортним інспекціям доручено до 19 листопада надати інформацію про відповідність чеських автобусів вимогам законодавства щодо безпеки конструкцій, щоб визначити доцільність подальшого їхнього використання як транспорту загального користування. Крім того, терміново перевіряється технічний стан „Карос".

Автобуси „Кароса" виготовляються чеською однойменною компанією, що входить до складу міжнародного холдингу „Irisbus", який є дочірньою структурою італійської корпорації „Iveco". Декілька років тому українські транспортні підприємства почали купувати і використовувати, в основному, старші моделі автобусів цієї марки.

Українські новини

Страховики з ЧР йдуть на український ринок

Страхова компанія „Ческа Поїштьовна" має намір відкрити в Україні компанію зі страхування життя та споживчого кредитування, розглядає можливість виходу на український банківський ринок. Компанія планує зайнятися новими для України видами страхування – наприклад, пенсійним, яке дотепер не урегульовано українським законодавством.

Про це повідомив директор департаменту страхування життя фінансової групи PPF, що володіє чеською страховою компанією Яромир Коут. За його словами, компанія вже працює над підготовкою документів для реєстрації в Україні. „Можливо, це питання наступного року, але все залежить від процесу ліцензування. На раді директорів буде прийняте остаточне рішення. Зараз ми працюємо з юридичними і консалтинговими компаніями, що займуться реєстрацією компанії в Україні", - сказав пан Коут.

За даними президента української Ліги страхових організацій Олександра Филонюка, можливість виходу на український ринок розглядають також кілька австрійських компаній, одна з яких три роки тому вже купила дві невеликі українські страхові компанії.

Комерсант-Україна

Є український варіант „Господаржських новін"

Німецьке видавництво „Handelsblatt", яке видає щоденну ділову газету „Господаржське новіни", заснувало в Україні її прототип. 19 жовтня вийшов перший екземпляр щоденної економічної газети „Діло". Безпосереднім видавцем газети є видавництво „Економіка", засноване в липні цього року німецькою видавничою групою „Handelsblatt" і економічним щотижневиком „Інвестгазета".

Видання тиражем майже 17 тисяч екземплярів продається майже у всіх регіонах країни. Наразі виходить російський варіант „Діла", але невдовзі буде й українська версія. За словами голови правління німецького видавництва „Handelsblatt" Гаральда Мюссе, Україна належить до ключових ринків Центрально-Східної Європи і демонструє активний економічний розвиток, для такого ринкового потенціалу потрібна надійна економічна інформація. „Економіка" поповнила перелік компаній німецьких видавців у Східній Європі – Handelsblatt має окремі видавництва у Болгарії, Чехії й Словаччині. Дюссельдорфська видавнича група є дочірньою компанією штуттгартського медіа-концерну Георга Фон Гольтцбрінка.

Німецька хвиля

Текст: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Рік після Майдану

Лідери помаранчевої революції розсварились і знову готуються до виборів

Листопад, очевидно, впишеться в історію України як „помаранчевий" місяць. Рік тому сотні тисяч українців, озброєних революційними жовтогарячими кольорами, вийшли на вулиці. Вони не хотіли старого режиму – суміші олігархії та комунізму, заснованої на бандитизмі, фальсифікаціях, цензурі, вбивствах „неугодних" та чиновницькій сваволі. Їм набрид диктат однієї сусідньої країни і плазування місцевих васалів перед її верховодами. Українці хотіли відкритості – влади і всієї країни.

Після того, як другий тур президентських виборів був брутально сфальсифікований оточенням тодішнього президента Кучми та прем'єра Януковича, прихильники опозиційного кандидата Ющенка примусили владу провести розслідування, в результаті якого був оголошений повторний тур виборів. Масові мітинги та акції протесту відбувалися не лише в Києві, а й інших містах та за кордоном. Прийшла нова хвиля національного відродження, свідомий українець, орієнтований на європейські цінності, економіст і демократ Віктор Ющенко став президентом. Що ж змінилося за рік?

Коли нарешті прийде революція до нашого села?
Фото Яна Конечна, http://weber.is.uw.edu.pl

Випробування власністю

Звичайно, в Україні змінилося багато чого. Вона стала більш відкритою, мас-медіа переважно позбулися цензури, влада не дозволяє собі вивішувати портрети президента чи прем'єра на кожному біг-борді чи труїти опозиціонерів. Приватизація підприємств відбувається прозоро. Урядовці більш-менш відверто пояснюють свої вчинки та рішення. На горіхи від, здавалося б „своїх", не раз перепадало і самому президенту.

Утім, утримати здобуті позиції завжди набагато важче, ніж їх здобути. Те, що у владні крісла сіли вчорашні опозиціонери, для олігархів не стало таким страшним явищем. Для них основним є контроль над власністю – здобутою чи украденою свого часу. Задля цього вони завжди будуть готові вчасно „перемалюватися" або принаймні укласти з владою такий собі пакт про ненапад. В іншому випадку протистояння буде набагато гіршим, ніж під час революції. Бо не йтиметься про якісь міфічні цінності, а про гроші.

Такий іспит мала пройти й нова „помаранчева" влада. Слово „реприватизація" перелякало не лише багатющих злодіїв, а й звичайних потенційних інвесторів, які не люблять ніяких політичних змін. Реприватизація стала однією з причин вересневої скандальної відставки уряду Юлії Тимошенко, яка завдала найбільшого удару по здобутках помаранчевої революції. Її призвела ситуація навколо стратегічного Нікопольського феросплавного заводу, коли наші прем'єр намагалася підтримати одну олігархічну групу (дніпропетровський „Приват" Коломойського) у боротьбі проти іншої („Придніпров'я" кучминого зятя Пінчука). Додалось до цього її вже давнє протистояння з головою ради безпеки та оборони, „шоколадним королем" та кумом Ющенка Петром Порошенком.

Розкол колишнього єдиного табору, який демонстрував мільйонам свою монолітність минулорічі на Майдані Незалежності, потяг за собою низку взаємних звинувачень у корупції. Ющенку, який до останнього намагався всіх помирити, довелось відправити у відставку усіх, у тому числі й Порошенка. Після десятиденної медіальної перепалки між політиками таборів Тимошенко та Порошенко в Україні виник новий уряд Юрія Єхануров, який називають технократичним – його завдання „дотягти" країну до березневих парламентських виборів. Задля його виникнення Ющенку довелось зійтись зі своїм противником – Віктором Януковичем, подати йому руку й вмовити, щоб „Регіони України" проголосували за новий уряд.

А за що ми боролись, га?
Фото Ігоря Докупіл, http://eastphoto.hyperlinx.cz/

Якби після виборів щось змінилося, їх би заборонили

Складається враження, що в Україні вибори – постійнодіючий, а не одноденний, процес. Українці, на відміну від решти центральноєвропейських народів, все ще вірять, що „після виборів може щось змінитися", і ходять масово голосувати. Тому українські політики й починають нервувати ще задовго перед виборами.

Тимошенко, залишивши у спадок тимчасовому уряду численні соціальні обіцянки, величезні діри в бюджеті і економічний спад, фактично стала опозиціонеркою. Очевидно, що блок її імені, який очолюватимуть такі постаті, як Зінченко, Томенко, Турчинов та інші, має шанси сформувати потужну фракцію у парламенті-2006. Для ющенківського Народного Союзу „Наша Україна" під проводом Безсмертного це буде великий конкурент. Нікому в Україні не секрет, що НСНУ будується значною мірою завдяки відомому ще з кучмівських часів адмінресурсу – до нього входять, в основному, чиновники місцевих адміністрацій, яким завжди добра будь-яка влада, заганяються бюджетники – вчителі й лікарі, та олігархи місцевого масштабу на кшталт Балоги, колишнього закарпатського губернатора, а нині – міністра надзвичайних ситуацій. За таких умов НСНУ, очолювати який Ющенко як президент не має права, навряд чи може розраховувати на такий успіх, який він отримав у результаті виборів у 2002 році. Хочеться вірити, що Безсмертний не спокуситься наступити на граблі – тобто не „купуватиме" голосів і не домовлятиметься з виборчими комісіями про „правильний" результат.

Янучари і кучмісти не сплять

А тим часом усі огріхи нової влади потужно використовує колишній опозиціонер – Янукович. Його „БЛЯ" проштовхуватимуть і „совєти" на зразок Вітренко, і московські православні, і „защітнікі русскаго язика", і олігархи Ахметов з Пінчуком. Потай потиратимуть руки російські політики і Путін: мовляв, „а ми вас попереджали, щоб обирали нашого кандидата. Ви хотли Європу, ну ось вам і ціни європейські за газ, нафту. Ві нам ешчо папляшетє, кагда зімой холадна будет!" На Януковича сподіватимуться й колишні прихильники комуністів або об'єднаних соціал-демократів, чиї партії вже знаходяться на межі повного маргінесу.

Кожній помилці Ющенка, кожному скандалу радітимуть і у блоці Литвина, який чотири роки тому очолював прокучмівський блок „За Єдину Україну". І нині тут зібралася найбільша кількість колишніх „кучмістів". Хоча результат блоку Литвина, мабуть, не буде більшим за результат „ЗаЄдУ", деякі сміливі спостерігачі навіть називають Литвина можливим наступником Ющенка у 2009 році, або якщо президент з якихось причин покине свою посаду раніше.

А що ж Мороз? У його високих моральних якостях мало хто сумнівається, але навряд чи він повністю контролює ситуацію у Соціалістичній партії, яку дедалі більше підтримують, у тому числі й фінансово, червоні директори і олігархи середнього класу. У кожному випадку, Мороз не завдав якогось потужного удару президенту Ющенку. Єдиною його публічною вимогою залишається проведення, згідно минулорічних домовленостей, політичної реформи. Також він не погоджувався з приватизацією „Криворіжсталі", і через це навіть подала у відставку голова Фонду Держмайна соціалістка Семенюк, але це питання не стало принциповим у стосунках між Ющенком та Морозом.

Коли революція прийде до Зачепилівки?

Отож знову політики, олігархи, рейтинги... А коли вже помаранчева революція дійде до простого виборця у глухому чернівецькому чи кіровоградському куті? Чи до заробітчанина, який кидав працю і біг до консульства з помаранчевим кашкетом на пікет солідарності з Майданом? Нерідко з таких куточків долинають скарги, що які були чиновники зверхні й зухвалі за Кучми, такі й зараз, і навіть висміюють тих, хто мерз торік на площах за нове життя. Простого виборця завжди перш за все хвилюватиме питання: де працювати і мати добру зарплату, де достойно лікуватись, коли буде відремонтована дорога, коли буде менше п'яних і наркоманів, коли буде безпечно пройти увечері на сусідню вулицю, коли перестануть брати хабарі у вузі, на митниці чи у суді? А заробітчанина чи просто любителя подорожувати цікавитиме, коли ж у світі до українців ставитимуться, як до європейців, а не громадян третього сор..., даруйте, третьої країни? Все ці бажання уособлював помаранчевий колір, і заведіки, очевидно, були від нього очікування. Хоча багато українців розуміли, що манна небесна одразу ж не полляться, і що керувати країною, відповідати за неї – це не проводити мітинг, але бажання в українців знайти відповідь на ці питання дедалі більше зростатиме...

×

коротко·коротко·коротко·коротко·коротко

Марка Антоновича поховали в Подєбрадах

Останній куток в українському колумбарії на цвинтарі в Подєбрадах, де поміщені визначні українські особистості, заповнено. Урну з прахом Марка Антоновича, сина Дмитра Антоновича, славного мецената Музею визвольної боротьби України в Празі та суспільного діяча, поховали на місцевому цвинтарі. Марко Антонович народився 1916 року у Києві, помер 28 січня цього року у Монреалі. Родина вченого виконала останню його волю, й перевезла останки до Чехії. До курортного містечка, де діяла відома Українська господарська академія, прибули у суботу 24 вересня нащадки покійного Любов і Дмитро. На кладовищі були присутні українські активісти з Праги та околиці. Акт прощання провів історик Богдан Зілинський, далі було вкладено останки покійного до українського колумбарію, який є історичною пам'яткою міста Подєбради.

пор

Український туризм в Європі

Національну туристичну організацію України прийняли до Європейської туристичної комісії (ЄТК), до якої входять 33 європейські країни, вісім з яких не є членами Євросоюзу. Україна стала першою з країн СНД, яка вступила до цієї організації. За словами президента ЄТК Артура Оберашера, Україна вже давно є членом європейської туристичної спільноти. Голова новоствореної Державної служби з туризму та курортів України Ігор Приставський провів переговори про залучення інвестицій в туристичну інфраструктуру України. Насамперед ішлося про розбудову транспортних коридорів.

Тим часом Центр Разумкова з'ясував, що Українці погано знайомі з Європою. Лише кожен десятий опитаний (10,6%) буває за кордоном один раз на два-три роки. Більшість з них (26,7%) відвідували Росію, а частка тих, хто відвідував такі держави Євросоюзу, як Німеччина, Велика Британія чи Франція, становить лише 3,2%, 0,6% та 0,5% відповідно. Медіа залишаються головним джерелом інформації. На основі публікацій у ЗМІ формується ставлення до ЄС у 61,1% українців. Другим за значенням джерелом виступають персональні враження знайомих та друзів, котрі побували в країнах ЄС (36%). На думку експерта Центру Олександра Дем'янця, відносно низька мобільність українського населення зумовлена досить жорсткою еміграційною політикою ЄС.

УНІАН

Смерть переслідує акарпатців за кордоном

Торік за межами Закарпатської області загинули 160 її мешканців. Кількість померлих за межами України становила 62 особи, або 38,8 відсотка. Менше половини, або 73 особи, померли з природних причин, 83 — через різні нещасні випадки, 4 особам, смерть яких зафіксована в Росії, Чехії та Львівській області, причина смерті не встановлена. Із 98 мешканців краю, які померли в інших регіонах України, більше половини, або 57,1%, становили особи, смерть яких зафіксована від природних причин смерті, тоді як за кордоном — понад дві третини загинули внаслідок різних нещасних випадків, повідомив головний економіст відділу демографії Закарпатського обласного управління статистики Віталій Геча.

реп

„Молодість" побачила заробітчан у Чехії

Художній фільм „На перехресті" про українських заробітчан за кордоном представлений 29 жовтня в Києві на кінофестивалі „Молодість". Автор і режисер фільму — Олекса Ом, зняв він його у 2005 році. Це короткометражний ігровий фільм, створений незалежною кіностудією „Пробудження". На прем'єрі у кінокомплексі „Батерфляй Ультрамарин" були присутні близько 200 гостей та журналістів. Режисер стрічки навчався в Інституті театру та кіно Лі Страсберга у Голівуді, Європейський кінематограф вивчав у школі кіно у Празі, де й відбувалися зйомки. В основі сценарію — факти з реального життя. Процес створення фільму зайняв півроку, його зроблено на обладнанні найвищої світової якості. Були залучені талановиті українські, а також іноземні кіномитці, використано оригінальну музику гурту „Океан Ельзи". Героїню фільму зіграла молода актриса, яка живе та навчається у Празі. Аби вжитися у роль, вона декілька тижнів працювала посудомийкою у реальному ресторані. Виконавець головної ролі, подібно до свого персонажу, багато років живе далеко від дому — в Англії. Допоміжний актор, справжній український заробітчанин зі Львова, знає складність життя на чужині із власного досвіду. Жанр фільму — художня драма. Хронометраж — 15 хвилин. В ролях: Юрій Сак, Тетяна Іванюк. Інтернет сторінка фільму: www.napereherestі.net.ua

ФУЧР

BMW Ющенка-молодшого знову в продажі

Син Президента України Віктора Ющенко Андрій Ющенко дав показання в СБУ. Процес допиту знімався на відео. Син президента заявив, що BMW M6 йому був наданий за сприяння Давида Жванії. У викладі Андрія Ющенка, до цієї історії також причетний Євген Червоненко і Олександр Третьяков. Вони начебто б вирішили „приручити" Андрія після того, як він поскаржився батьку-президенту на дії його соратників.

Згодом BMW M6 повернулася в Чехію, де її знову спробували продати, розмістивши оголошення на сайті „Український клуб БМВ". Оголошення виглядало так: „Серйозному колекціонеру продам BMW M6 Андрія Ющенка. Рік випуску 2005, пробіг 4100 км, мотор 4999 див3, бензин. Ціна 150 тисяч євро без розмитнення зі стоянки в Чехії". Контактною особою зазначений Ян Франц (franc35@seznam.cz). Зазначена людина рекламує автомобіль у такий спосіб: „Це раритетно - машину, через яку полетіла кар'єра президента України, і через 10 років куплять з колекційною метою". У підтвердження своїх слів Ян Франц надіслав фото машини на стоянці біля хомутівського салону „Autonagy".

Українська правда

Комуністи спровокували сутички з ветеранами УПА

Ліві, як свого часу фашисти, палять літературу

На Покрови 14 жовтня на Майдані Незалежності в Києві відбулися жорстокі сутички між представниками лівих проросійських сил з одного боку та українськими націоналістами й ветеранами УПА з другого. З боку націонал-патріотів в акції взяли участь близько 3 тисяч осіб, прихильників комуністів і прогресивних соціалістів налічували 8 тисяч.

Братство вояків ОУН-УПА, Союз офіцерів України й УНА-УНСО планували провести урочисту ходу від Бессарабської площі до Хрещатика. Акція була приурочена до 63-ї річниці створення УПА. Проте на шляху націоналістам стали агресивні "російсько-православні комуністи". Вони відібрали та поламали прапори деяких представників ОУН-УПА. Згодом у хід пішли курячі яйця і пакети з кефіром. Близько двох сотень бійців спецпідрозділу "Барс" розборонняли локальні сутички. Головною причиною конфлікту стало те, що націонал-патріоти вимагають визнати УПА воюючою стороною в Другій світовій війні, проти чого виступають комуністи і ПСПУ. Обидві сторони отримали дозвіл на масові акції в мерії Києва.

„Криворіжсталь" купив індус за $ 4,8 млрд.

Конкурс на приватизацію 93,02% комбінату „Криворіжсталь" 24 вересня виграла Mittal Steel Germany GmbH. Переможець заплатив 24 мільярди 200 мільйонів гривень. Запропонована фондом держмайна початкова ціна складала 10 мільярдів гривень. Головна боротьба розгорілася між компаніями "Індустріальна група" Ахметова та Пінчука та Mittal Steel. Президент Віктор Ющенко привітав голову компаній Mittal Steel Лакшмі Міттала з перемогою. 19 пунктів приватизаційного договору з інвестором передбачають величезний масштаб соціальних робіт на об'єкті, нові робочі місця, розбудову лікарень, житлової інфраструктури тощо. Компанія Mittal Steel є найбільшим у світі виробником сталі. Вона має активи в 14 країнах, забезпечуючи роботою 160 тисяч осіб. Тим часом колишній власник „Криворіжсталі", консорціум IMC попередив нового власника комбінату про те, що у випадку, якщо конкурс з приватизації буде визнано незаконним, гроші компанії не повернуть. IMC оскаржує рішення уряду та українських судів у Європейському суді з прав людини, за якими у червні 2005 „Криворіжсталь" була вилучена у Консорціуму на користь держави.

Українська правда

В Києві відкрито чеський ресторан

Корпорація „Фоззі Груп" відкрила пивний ресторан „У кульгавого Пола" на вулиці Суворова в Печерському торговому центрі Києва. Відтепі у Києві можна покуштувати справжніх чеських страв, які готує кухар Ян Вотруба з міста Кладно, і розливне пиво „Крушовіце". Як відзначив керівник проекту Юрій Семенов, чеський пивний ресторан займе середній ціновий сегмент, і на його основі планується створити мережу аналогічних ресторанів. Його площа складає 176 кв. м, на яких розміщено близько 200 місць. Корпорація має намір створити в Україні мережу точок громадського харчування. До неї вже входить мережа універсамів „Сільпо", аптек, гіпермаркетів та гастрономів, а також Ніжинський консервний завод в Чернігівській області.

Українські новини

Єхануров побажав Лукашенку жінок. Посол Бацьки образився

Юрій Єхануров, український прем'єр

Послу Білорусі в Сполучених Штатах Михайлу Хвостову не сподобалися деякі висловлювання нового українського прем'єра під час візиту до США. "Єхануров — талановита людина, якщо він погодився стати прем'єр-міністром у складний для України час, - сказав білоруський дипломат. - Але його екзальтоване розуміння німецьких жінок 30-х років змушує мене рекомендувати українському прем'єр-міністру займатися лише економікою. І в нього буде успіх". Виступаючи у вівторок, 1 листопада, у вашингтонському Фонді Карнегі сприяння загальному миру, Юрій Єхануров згадав про свою недавню особисту зустріч з президентом Білорусі Олександром Лукашенком, назвав його талановитим пропагандистом, який вміє працювати з народними масами, і додав: „Тепер я розумію, чому в 30-ті роки (минулого століття) німецькі жінки кричали: „Хочу дитину від фюрера!".

Кореспондент

Таксисти не хочуть контролю

В усіх містах України 3 листопада відбулася всеукраїнська акція протесту таксистів. У Києві близько 200 таксистів з різних регіонів України заблокували в'їзд на вулицю Банкову до Секретаріату Президента України. Таксисти вимагають не допустити ухвалення парламентом у другому читанні законопроекту "Про внесення змін до Закону України „Про автомобільний транспорт". Зокрема, вони просять, щоб з цього документа була вилучена державна реєстрація таксі з позначкою в техпаспорті. Також таксисти проти встановлення касових апаратів в автомобілях і державного регулювання тарифів. Страйкуючі таксисти передали свої вимоги у приймальню Президента України. У разі ухвалення проекту без урахування побажання таксистів, вони просять Президента ветувати закон.

РС

Курс валют

української гривні до чеської крони, словацької крони, польського злотого, угорського форинту, долара США, євро і цих валют до української гривні. Джерело: xe.com, універсальний конвертор валют.

1 грн	=	4,91817 CZK;
1 CZK	=	0,203579 UAH
1 грн	=	6,48580 SKK;
1 SKK	=	0,154214 UAH
1 грн	=	0,65984 PLN;
1 PLN	=	1,51653 UAH
1 грн	=	41,5920 HUF;
1 HUF	=	0,0240495 UAH
1 грн	=	0,19916 USD;
1 USD	=	5,02120 UAH
1 грн	=	0,16603 EUR;
1 EUR	=	6,02308 UA

коротко коротко коротко коротко коротко

Світ-Україна-вибори

МЗС готується до березневих виборів

Щирі наміри влади добре організувати виборчий процес почалися в зовнішньополітичному відомстві України. МЗС, згадуючи про „завал" на минулих президентських виборах, зараз узялося за копітку і майже непосильну справу — познаходити по всьому світу українських громадян, щоб включити їх до списків виборців у єдиному багатомандатному закордонному виборчому окрузі. Українських громадян по всій земній кулі розкидано як мінімум чотири мільйони, з них лише неповних 400 тисяч стоять на консульському обліку. Крім того, їх треба вмовити (а нелегали — щоб ще й не боялися) приїхати до консульства чи посольства, та особисто написати заяву-прохання включити їх у список виборців. А потім — у день виборів — з'явитися на дільницю, щоб допомогти якійсь політичній силі потрапити у парламент.

Важливим питанням є відкриття додаткових дільниць поряд із місцями проживання українців, а не лише у столицях. З кого формувати виборчі комісії? У МЗС і ЦВК висловлюють серйозну стурбованість цими проблемами. Для їх вирішення створили Комітет із організації підготовки виборів та робочу групу з обліку виборців, які проживають або перебувають за кордоном.

Протягом вересня, зробивши відповідний аналіз щодо проживання українців за кордоном, МЗС направило до ЦВК інформацію про 79 країн, де потрібно організовувати виборчий процес. Водночас уже сформовано перші списки виборців, але до них входять, як правило, люди, що стоять на консульському обліку. Наразі у списках — 392 696 виборців (минулого року було 340 тисяч, а проголосувало лише 180 тисяч). З 1 листопада списки вже висять у посольствах для ознайомлення й уточнення.

Від розширення списків залежить і можливість відкриття додаткових дільниць (їх планують відкривати лише у великих містах, якщо там бажатимуть проголосувати як мінімум 1000 осіб). З бюджету на цей рік виділено 130 тисяч гривень на складання закордонних списків, і аж 80 тисяч з них планують витратити на зв'язок. Адже віднайти наших не так легко — це офіційно можна зробити за допомогою лише двох джерел: консульських відділів та Міноборони (щодо громадян, які несуть за кордоном військову службу). Чиновники країн перебування навряд чи допоможуть — закони, як правило, не дозволяють розголошувати дані про місце проживання.

Тому, як запевняють у МЗС, посольства проводять активну роботу з різними об'єднаннями українців у тих чи інших країнах, розміщують у діаспорних ЗМІ, в тому числі російських, інформацію про організацію виборів за кордоном. Дипломати наголошують, що проголосувати можуть і нелегали, головне, щоб у них було посвідчення українського громадянина.

Можливість внесення до списку телефоном або поштою, на думку народного депутата Юрія Ключковського, який бере участь у засіданнях робочої групи МЗС, є ризикованим. Щодо організації автобусів до дільниць у день голосування, то, за словами заступника голови МЗС Валентина Наливайченка, є сподівання на сприяння діаспорних організацій. Проблемою залишається сезонна міграція заробітчан: постійно мігруючий виборець може не потрапити до списку або ж, навпаки, є ймовірність появи «двійників». Адже виборця можуть включити у список у одному місті, а за кілька місяців він може уже працювати в іншій країні або взагалі повернутися до України.

УМ

Угорщина

Борщ для Ференцвароша

Українська громада в Угорській Республіці разом з іншими меншинами святкувала в жовтні Дні Ференцвароша. У концертній програмі на площі Бокач взяв участь молодіжний ансамбль „Веселка", професійний танцюрист Дмитро Кирейко. У виконанні співачки Анни Ляхович прозвучали українські народні пісні, у тому числі „Бескидами йшла", „Без вітру не родить жито" та інші. Перед глядачами також виступив вокаліст Роман Меденці, якому акомпанувала на органі Наталя Герета. Свою майстерну гру на гітарі продемонстрував музикант Михайло Вігула.

Українці Будапешта також куховарили на великій території Центру з підготовки пожежників у Ференцвароші. Вже з самого ранку напнули багато шатер, перед якими незабаром закурилися димки вогнищ. Над багаттям встановили на триногах здоровенні підвісні казани для приготування гарячих страв у похідних умовах. Біля багатьох шатер спорудили стенди-щити з фотографіями, малюнками, книжками і газетами. Хоча нашим кухарям трохи не поталанило з ременантом, численним гостям вдалось покуштувати традиційні українські страви — вареники, голубці, фаршировану рибу (її приготувала пані Наталя Ваш). А борщ угорцям дуже сподобався. Смакували його і старі, й молоді. Від багатьох тільки й було чути, мовляв, яка то смакота в українців "варенькі" і "борщч"!.. А один трохи підстаркуватий їдець, який видавав із себе геть моложавого парубка, виявив бажання хоч зараз взяти шлюб з українкою, тому що ні одна угорка, як він сказав, не вміє варити борщ...

Ярослава Гортяні

Польща

Чого чекати від Качинського?

Польським президентом став Лех Качинський. Переможений Дональд Туск, з української точки зору, знав, як до меншин (навіть етнічних, польських) ставилися у ПНР, які проблеми треба було долати, щоб не отримати, наприклад, звинувачення у германофільстві. Туск не був схильний до ультрапатріотичних акцій та заяв. Водночас одним з перших польських політиків зумів у листопаді-грудні 2004 року активно проявити розуміння України та виступити проти фальсифікації виборів. Його Громадянська платформа зібрала політиків біля Посольства України у Варшаві.

Але поведе Польщу Лех Качинський. А з ним справа більш складна. Як медок на серце прозвучали, його заяви у Вроцлаві відносно важливості співробітництва з Україною. Сподобалися декому спроби Права і Справедливості протистояти диктатові Москви в історичних питаннях (святкувань 9 травня, катинського слідства), чи відрядження Україну на повторний другий тур президентських виборів великої кількості спостерігачів. Особисто

Качинський підтримав організацію у листопаді 2004 році концерту «Солідарні з Україною», особисто відвідав київський Майдан Незалежності.

Але виразно видно мінуси польського президента, які виходять зі «специфічного» підходу до патріотизму. Складається враження, що його модель польського патріотизму наближена до моделі, яку пропонувала й проповідувала саме комуністична Польща. Можливо, союз штабу Л. Качинського з Радіо «Марія» — це політична тактика, а не, бронь Боже, принципова позиція. Але те, що це серйозно, вистачить було послухати дискусії депутатів від ПіС під час дебатів у Сеймі над законом про права меншин. Або ж другого з Качинських під час обговорення волинської заяви в Сеймі у липні 2003 року. Качинський все ж таки, мабуть, тяжіє до легенди польських кресів, до полонізації, до применшення чи замовчування страждань польських громадян інших національностей. Недарма Качинський набрав у найбільше голосів в Підкарпатському регіоні, де антиукраїнські настрої особливо проявляються від 90-тих років. Багато сьогоднішніх проблем українців у Перемишлі спричиняли локальні лідери ПіС. Навіть коли вони розуміють вагу відносин з державою Україною, то навряд чи є прихильниками рівноправності українців-громадян Польщі.

Постава Качинського як президента — це великий знак запитання. З того, що він досі говорив, виходить, що країні може загрожувати своєрідний «фундаменталізм», що примат поляків у державі може означати приниження меншин чи теж нерівноправність людей, які сповідують інше бачення історії, іншу релігію чи політичні погляди.

Олег Вістовик, НС

Сербія і Чорногорія

Трансляція по-українськи

Українська національна рада в Сербії і Чорногорії нещодавно провела кілька зустрічей із керівництвом общини Інджія та представниками національних меншин — словаками та угорцями. В результаті переговорів виник проект трансляції радіо- та телепередач мовами усіх трьох меншин. Українці першу програму транслювали у неділю 4-го вересня, на хвилях Радіо „Інджія". Передбачено транслювати у передачах новини з общини Інджія, говоритиметься про загальні громадські події. Значну увагу буде надаватися справам української спільноти, дитячим, релігійним, історичним та етнографічним рубрикам.

Радіо „Інджія" вже стало п'ятою радіостанцією у Сербії, яка транслює україномовну програму. Уже у 1990 році розпочали в Сербії півгодинні українські радіопередачі, а від 1992 року у державному Радіо „Новий Сад" транслюються тижневі передачі (зараз три години). У 2004 році розпочали одногодинні тижневі передачі у місцевому Радіо „Кула". У новосадському релігійному Радіо „Марія" уже транслюють дві півгодинні передачі.

Просвіта

Польща

Рівненський театр украв щастя в Ольштині

В Ольштині відбувалися VI Загальнопольські дні українського театру. Його головним учасником був Рівненський обласний академічний музично-драматичний театр, який суботнього вечора продемонстрував комедію «Як наші діди парубкували» В. Канівця, а в неділю — «Украдене щастя» І. Франка. Також у неділю на камерній сцені ольштинського театру виступила театральна група ольштинської української молоді, яка представила композицію «Ой, ці вечорниці», підготовану М. Четирбою-Піщако та А. Цюпою.

Театральні дні проходили під знаком «Року України в Польщі». До їх організування дуже активно включилося Маршалківське управління Вармінсько-Мазурського воєводства. Саме з ініціативи маршалка Анджея Ринського протягом згаданих двох днів відбулася міжнародна конференція за участю представників вармінсько-мазурського самоврядування, бізнесу, культури та сільського господарства. Управління маршалка організувало теж у театральному вестибулі виставку шести рівненських художників-фотографів, а в ресторані «Котара» зорганізовано вечір української і польської кухонь. Коло двадцяти українських страв готували кухарі з рівненського ресторану «Корчма-люкс».

НС

США

Російськомовним заважає наша преса

Жителі Брайтона, російськомовного району Нью-Йорка, перешкоджають поширенню української преси і загрожують розправою її продавцям. Як пише „Українська газета Плюс", через погрози жителів Брайтона продавці відмовляються від реалізації щотижневиків „Національна трибуна" та „Шлях перемоги".

„З моменту появи в продажу українського щотижневика безліч російськомовних євреїв — жителів Брайтона — почали висловлювати своє незадоволення, згодом погрози стали підсилюватися, і від слів почали переходити до справи. Україножоби спочатку крали і знищували газети, а потім осміліли, можливо, відчувши підтримку певних сил, почали на очах у продавців рвати і топтати газети", - стверджується в матеріалі „Української газети". У публікації також повідомляється, що раніше через аналогічні погрози від поширення україномовного щотижневика „Міст" у Брайтоні відмовилася книгарня „Санкт-Петербург".

Українські новини

Передачі української «Свободи» в Чехії почуєте на коротких хвилях

Із 5 до 6 ранку – це частоти 6170, 7255 і 9725 кГц (діапазони 49, 41 і 31 м); у цей час із понеділка до п'ятниці виходить «Ранкова Свобода», а в суботу – «Спочатку було Слово», «Україна Інкогніта» і «Музичний острів».

Із 7 до 8 ранку з понеділка до п'ятниці слухайте другу «Ранкову Свободу» на частотах 5980, 7255 і 9725 кГц (це діапазони 49, 41 і 31 м).

Із 6 до 7 вечора з понеділка до п'ятниці ми передаємо «Світ у новинах» – на частотах 9650, 9725 і 11905 кГц (у діапазонах 31 і 25 м).

Із 7 до 8 вечора ми на частотах 7155, 9725 і 11905 кГц (діапазони 41, 31 і 25 м); із понеділка до п'ятниці в цей час слухайте «Вечірню Свободу», в суботу «Листи на Свободу», «Нову Україну» й «Альтернативу», а в неділю – передачу «Про і контра».

А з 8 до 9 вечора на частотах 7155, 7235 і 11905 кГц (діапазони 41 і 25 м) з понеділка до п'ятниці виходять «Україна і світ» і «Україна регіональна», в суботу «30 хвилин у різних вимірах» і «Моніторинг тижня», а в неділю – «Економічний журнал», «Україна Інкогніта» і «Музичний острів».

Час щоразу середньоєвропейський. Гарної вам чутності української «Свободи» на коротких хвилях!

Наші матеріали також можна слухати й читати в Інтернеті за адресою

www.radiosvoboda.org

„Клієнт" повинен мати ліцензію на посередництво,

і не має права брати платню за послуги із зарплати працівника

Чеські депутати схвалили дискримінаційний закон

Чеський уряд нещодавно порадував іноземців тим, що схвалив можливість отримати дозвіл на постійне місце проживання в ЧР лише за 5 років, а не 10, як раніше. Дана норма прийнята за наполяганням Європейської комісії. Але одразу по цьому чеський парламент "закрутив гайки" іноземцям. За новим законом громадяни так званих "проблемних" країн будуть змушені оформляти візи лише у країнах, громадянами яких вони є або у яких постійно проживають. Таким чином, скажімо, громадяни Перу будуть змушені літати за океан, щоб отримати новий тип візи. "Так само можуть опинитися під загрозою громадяни Білорусі, які переховуються у Чехії від режиму Лукашенка", - зазначає сенатор Яромир Штєтіна, який висловлюється різко проти нового закону. Для 70 тисяч громадян України, які працюють, займаються підприємництвом чи живуть із сім'єю у Чехії, новий закон може принести серйозні труднощі: щоб отримати нову візу, вони будуть змушені їхати в Україну до й так перевантажених черг чеських консульств. Дотепер вони, як правило, зверталися до консульства ЧР у будь-якій сусідній країні, могли їздити переважно до польського міста Катовіце, де черги не такі великі. Сенат ЧР вже повертав цей закон на доопрацювання, однак депутати знову висловилися за його прийняття. Очевидно, президент Клаус його підпише.

ол

Про проблеми „клієнтської системи" в Чехії говориться часто. Дехто в ній бачить корінь зла, нове рабовласництво, коли працюючий мусить віддавати значну частину свого заробітку. Інші захищають „клієнтів", бо той, хто цю працю знайшов, хто працівника поселив і хто подбав про всі його необхідні папери, також би мав отримувати оплату за свою роботу, знання, контакти. Чеські власті спробували знайти вихід із цієї ситуації.

Рік тому парламент прийняв новий закон про працевлаштування, яким легалізував „клієнтів", чи то пак посередників. Щоб посередництво у працевлаштуванні іноземців було повністю легальним, слід отримати ліцензію від Міністерства праці і соціальних справ. В ЧР вже є достатньо осіб та організацій, які мають таку ліцензію, видану спеціально для працевлаштування українських громадян.

Насамперед слід знати, що за законом про працевлаштування приватні посередники можуть шукати роботу за винагороду, однак вона у жодному випадку не може вимагатися від особи, яка шукає роботу. Це стосується як чеських громадян, так й іноземців. § 5 цього закону чітко говорить, що забороняються будь-які вирахування із зарплати, або інші відрахування, які пов'язані з винагородою за посередництво у пошуку роботи. Так само ця заборона стосується і безпосереднього працедавця, який прийняв працівника.

Суб'єкт, який не має відповідної ліцензії, не має права займатися посередництвом у пошуку роботи. В ліцензії вписано, які послуги може надавати її власник, а претендент на роботу, який до нього звертається, має право, ознайомитись із ліцензією. Посередницьке агентство не має права бути працедавцем. Трудові відносини укладаються безпосередньо між працедавцем і працівником, у жодному разі не посередник. Також не можна отримати підприємницьку ліцензію на посередництво у пошуку роботи, хоча можна мати водночас і підприємницьку ліцензію, і ліцензію на посередництво у пошуку роботи.

Ліцензія на посередництво у пошуку роботи видається на три роки, зі списком її власників, ліцензії яких діють переважно до 2007-2008 років і які мають право працевлаштовувати громадян України, можна ознайомитись на сторінках *http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zpr_prace* або *http://www.praceprocizince.cz.*

ол

Українські веб-сторінки Міністерства праці

Деталі пілотного проекту «Вибір кваліфікованих іноземних працівників» українською мовою з'явилися наприкінці жовтня на одному із сайтів Міністерства праці та соціальних справ (МПСВ) www.imigrace.mpsv.cz. Тут можна знайти інформацію, що собою являє проект, формуляри та документи для участі у ньому, місця подачі документів, критерії відбору тощо. Це сьома мовна версія проекту, який надасть можливість кваліфікованим українським громадянам з наступного року отримати дозвіл на постійне місце проживання в ЧР за 2,5 року. Містить сайт і брошуру для осіб, зацікавлених у постійному проживанні в Чеській Республіці. У ній детально розповідається, як діє проект, як записатися до нього з території своєї країни і з території Чеської Республіки, що він пропонує випускникам чеських вищих учбових закладів або університетів, основні правила для включення до проекту, як знайти роботу в ЧР тощо. Пілотний проект МПСВ виник на основі постанови уряду Чеської Республіки № 975 від 26 вересня 2001 року та № 720 від 10 липня 2002 року.

Крім української, сайт містить чеську, англійську для канадців, дві російські для казахстанців та білорусів, болгарську, сербську і хорватську та молдавську версії. Слід відзначити доволі високу грамотичну та змістовну адекватність української версії, лише подекуди у ній трапляються чехізми та мовні ненормативності.

пор

Текст Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Чому „нашого видно здалеку"?

Декілька способів уникнути неприємностей за кордоном

Пам'ятаєте серію анекдотів ще з радянських часів „Приїжджає руський Іван на Захід, а там його одразу пізнають..."? Цей анекдот часто діє і нині. Чимало українських громадян, які нещодавно приїхали до Чехії або живуть тут, спілкуючись винятково з краянами в гуртожитках чи на роботі, помічають, що стають об'єктом уваги з боку місцевих.

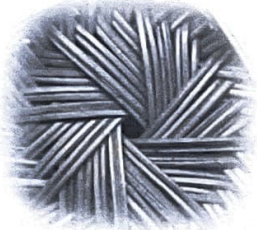
„Нашого видно здалеку" – вже усталене прислів'я серед заробітчан. Саме завдяки найяскравішим зовнішнім відмінностям часто до українських громадян звертаються на предмет перевірки документів занадто прискіпливі поліцейські. А то й „братки" із рідної чи близьких країн, але з набагато гіршими намірами. Тому тим, хто би не хотів особливо „виділятися" в Чехії, пропонуємо кілька простих правил повсякденної моди і правил поведінки. Підкреслюємо – не радимо, щоб хтось відмовлявся від звичок, прийнятих рідному краї. Це декілька звичайних доволі легких порад, дотримання яких могло б мігрантові, який навіть не дуже знає мови, допомогти швидше призвичаїтись у новій країні або просто не надто впадати в око.

ЩО НЕ РАДИМО В ЧЕХІЇ	ЩО ПРИЙНЯТНІШЕ
Мати занадто коротку стрижку „під мафію"	Відпустіть, за можливості, довше волосся
Мати золоті чи залізні зуби (коронки)	Не вставляйте їх зовсім, а за можливості, позбудьтеся їх чи замініть на білі порцелянові
Носити усе в поліетиленових пакетах („кульках", „ігелітках"), у в'єтнамських сумках „у кліточку" чи великих сумках	Придбайте малі чи великі рюкзаки („батюжки" та „батьоги"), у крайньому разі сумки на візку
Носити щодня спортивні костюми („шустяки"), повсякденно їх вживати	Не носіть їх, придбайте легкі светри („мікіни"), гольфи („ролаки") чи однобарвні светри
Одягати фланельні сорочки у кліточку чи у смужку	Див. вище чи придбайте звичайні сорочки
Носити різнобарвних светри з турецькими узорами	Придбайте однобарвні светри
Майку, сорочки засовувати в брюки	Носіть вільно – поверх брюк, джинсів
Мати на виду мобільний телефон (це вже давно не є предметом хизування)	Сховайте його до кишені, щоб його не бачили перехожі
Носити вліпку довгі штани	Не соромтеся одягти шорти („кратяси")
Мати шкарпетки під сандалями	Сандалі одягайте на босу ногу без шкарпеток
Взимку ходити винятково у чорних шкіряних куртках, плащах чи пальтах	Постарайтеся їх менше носити, напр. придбайте балонові куртки; не перебільшуйте з чорними тонами в одязі
Носити кепки з козирком – спортивні вліпку, шкіряні і під шкіру взимку, або ж шапки „вушанки"	Носіть звичайні круглі шапки (чи непальські) або капелюхи
Дівчатам постійно мати взуття на високих каблуках, міні-сукні та одяг „в обтяжку"	Каблуки беріть лише на бали, прийоми, весілля тощо, для щоденного вжитку використовуйте низькі каблуки, надайте перевагу вільнішому, просторішому одягу
Дівчатам перебільшувати з косметикою, перснями чи ланцюжками на шиї, не обов'язково мати довгі нігті чи золоті вироби	Мінімум косметики, не обов'язково мати й персні та ланцюжки, носіть краще срібло, ніж золото
У ідальні чи корчмі сидіти у верхньому одязі (куртках, пальтах) чи головних уборах	Знімайте їх одразу по приходу до закладу, повісьте на крісло або гачок
Ходити по розливне пиво з пластмасовими пляшками	Беріть глечик („джбан"),
Брати в корчмі повністю всю здачу	Залишайте кілька крон чайових офіціанту, особливо якщо він був чемний
Вживати алкогольні напої на вулиці чи громадському транспорті, особливо з пластмасових чи паперових упаковок	Випивайте вдома або у корчмах (але не принесений із собою алкоголь!), які часто бувають досить дешевими
Мати в автомашині затемнені скла	Використовуйте звичайні прозорі скла
Проїжджати автомашиною, якщо на переході є пішохід	Пішоходові слід надати перевагу
Плювати, курити і кричати, перебуваючи серед людей, поводитися зухвало („круто")	Поводьтеся чемно, частіше вітайтеся, просіть вибачення, незнайомій людині кажіть на „Ви"
Викидати сміття на траву, у лісі, у парку, з вікна поїзда чи будинку	Сміття забирайте з собою, доки не знайдете смітєзбірник
Змішувати сміття докупи	Сміття сортуйте – відкладайте окремо папір, паперові упаковки з-під молочних виробів, пластмасові вироби і скло. Для цього є окремі смітєзбірники
В туалеті викидати використаний туалетний папір до кошика для сміття	Викидайте прямо до вбиральні

Інші корисні поради:

- якщо не можете витрачати багато грошей на одяг чи взуття, користуйтесь сезонними акціями („слеви" після Різдва, восени або навесні тощо), під час яких не проданий раніше товар можна придбати з 50-70-відсотковою знижкою. Крім того, можна відвідати крамниці „секонд-генд" або в'єтнамські ринки, однак часто там продається неякісний товар;
- якщо часто подорожуєте потягом, купіть на вокзалі за 200 крон чеських зет-карту (для цього треба мати фотографію та документ, що засвідчує особу) – протягом року майже на половину проїзд буде дешевшим. Якщо подорожуєте потягом удвох і більше, купуйте груповий квиток – проїзд на одного виходить удвічі дешевшим. Якщо їдете до іншого міста на день, купуйте одразу зворотній квиток, тоді проїзд буде більш як наполовину дешевший.
- якщо в місті хоча б двічі на день користуєтесь громадським транспортом, придбайте індивідуальний проїзний („трамвайку" в Празі, „шалінкарту" в Брні) – проїзд вийде значно дешевшим і зручнішим, ніж купівля одноразового проїзного.

×

Звіт про ситуацію нацменшин в ЧР

Секретаріат Ради з питань нацменшин в ЧР щороку друкує видання, що описує стан й досягнення нацменшин в Чеській Республіці, характеризує зобов'язання чеської закордонної політики у ставленні до нацменшин. Частиною звіту є й відділ „Нацменшини у власному погляді", де стисло описані всі позитиви й недоліки загального життя нацменшини в Чеській Республіці. Інформацію про стан української меншини в ЧР вислали також українські організації. Зміст звіту Уряду можна прочитати на сайті http://wtd.vlada.cz/urad/urad_postaveni.htm. (**Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2004**, 130 стор., вид. Úřad vlády ČR, Praha 2005)

дар

Ужгородський національний університет

Альбом всеукраїнського державного багатопрофільного видавництва „Карпати" про Ужгородський національний університет представляє й узагальнює найвагоміші здобутки колективу закладу за шістдесят років. Кольоровий зміст публікації звертає увагу на історію й сучасність вузу та на майже 14-титисячний колектив колишніх і сучасних працівників Університет здійснює міжнародне співробітництво із 42 вищими навчальними закладами тридцяти країн світу, продовжує залишатися одним із головних осередків освіти і науки на Україні. Ужгородський національний університет, 191 стор., вид. „Карпати", Ужгород 2005.

дар

Колектив авторів

Україна у свідомості чехів – майбутнє у традиції

Брошура під такою назвою містить шість статей студентів-україністів та україністів-аспірантів Філософського факультету Карлового Університету, які висвітлюють українсько-слов'янські та, зокрема, українсько-чеські інтелектуальні стосунки. Назва публікації символічна. Автори виходять із традиційно сильної позиції празької славістики. У власних дослідницьких роботах презентують більш-менш відомі історичні моменти із життя Євгена Маланюка, Миколи Затовканюка, Івана Ґундуліча, Юрія Кріжаніча. Цікавляться українськими воєнними таборами у Чехословаччині, Українським Вільним Університетом у рамках чесько-українських відносин чи українськими періодичними виданнями, опублікованими в Чехословаччині. Брошура також доповнена згадкою про україніста-білорусиста Вацлава Жідліцького, який утримував празьку україністику до 2002 року.

„Україна у свідомості чехів" присвячена 75-річчю заснування будинку Філософського факультету на площі Яна Палаха у Празі. У змісті видання можна знайти й список досягнень празької україністики за останні 15 років (1989-2004) – інформацію про історичні, загальноукраїністичні, наукові, мовні, літературні видання та переклади. Своїм вступним словом збагатив брошуру ініціатор проекту, відомий славіст Іржі Марван. Узагальнюючі післямову та епілог написали завідуючий Кафедри філософії у Пльзні Микола Дем'янчук та празький історик, голова Чеської асоціації україністів Богдан Зілинський. (**Kolektiv autorů: České vědomí Ukrajiny – budoucnost v radici**, 84 стор., вид. Univerzita Karlova v Praze, Ukrajinistika 2005).

дар

Наукова еліта Закарпаття

До довідника „Наукова еліта Закарпаття" увійшли біографічні нариси про всіх докторів наук, які працюють у науково-дослідному секторі найстарішого в краї вищого навчального закладу. Читач має змогу познайомитися з життям і багатогранною діяльністю елітних науковців Ужгородського національного університету, з іменами яких пов'язано становлення і розвиток вузу, створення відомих за межами України наукових шкіл. Видання присвячене 60-річчю утворення УжНУ. („Наукова еліта Закарпаття", 158 стор., вид. „Гражда", Ужгород 2005).

пор

Микола Мушинка

Музей визвольної боротьби України в Празі та доля його фондів

Академік Микола Мушинка спробував вистежити долю матеріалів МВБУ. Шукав в архівах та музеях України, Чехії, Словаччини. Наслідки свого дослідження подає у короткій монографії, яку видала чеською та українською мовами Українська ініціатива в ЧР. Це нарис не лише Музею, а й людей, які задля справи часто повністю віддавали себе в жертву. Робота Мушинки має надзвичайне значення для пізнання долі української національної меншини в Чеській Республіці між двома світовими війнами, у післявоєнний час та сучасність. Це відкриття передусім для чеського читача, яке розповідає про найвизначнішу науково-документальну установу української еміграції 20-40-х років минулого століття, який розміщувався в Празі.

Публікація надрукована чеською й українською мовами з англійським резюме та доповнена фотографіями з архіву автора. (**Mykola Mušinka: Muzeum osvobozeneckého boje Ukrajiny v Praze a osudy jeho fondů**, 120 стор., вид. Українська ініціатива в ЧР, Прага 2005).

Ярослав Балвін

Орфей

Народний чоловічий хор. Мистецькими дорогами.

„Орфей" – це львівський чоловічий хор, самобутній чоловічий колектив, який 26 років тому створений з викладачів та науковців Державного університету „Львівська політехніка". Його організатором і першим диригентом був відомий музикант Петро Гудз. Сьогодні з хором, який налічує 80 осіб, працює заслужений працівник культури України Володимир Гнідь. За час існування хор здійснив поїздки до Польщі, Білорусі та Голландії. Золотий фонд його репертуару складають понад 100 творів вітчизняної та зарубіжної класики Д. Бортнянського, С. Гулака-Артемовського, М. Леонтовича, М. Лисенка, М. Вербицького, Ф. Шуберта, Дж. Верді, Ж. Бізе, українські народні та обрядові пісні. Хор має свою слухацьку аудиторію, схвальні публікації в зарубіжній та вітчизняній пресі. „Орфей" у минулому налагодив стосунки й з журналом „Пороги", передусім завдяки відомому львівському архітектору, доцентові Ярославові Швецю, який співає з першого дня заснування колективу. Впродовж кількох років Ярослав Швець був старостою „Орфея". Публікація вийшла з нагоди 25-тої річниці від дня заснування хору.

дар

Лариса Брюховецька.

Іван Миколайчук

Науково-популярна монографія знаного спеціаліста кіно цікава багатим фотографічним матеріалом. В хронологічно пов'язаних частинах книги („Там, звідки він родом", „Перші ролі", „Екзамени ускладнюються", „У дзеркалі легенд", „Переслідування", „Актор харизматичний", „Миколайчук – сценарист", „Режисура", „Музика", „Останні ролі" та „В якому плачуть сни мого народу") авторка дуже детально й щиро висвітлює процес створення сценарію, його постановку і врешті-решт – долю кожного фільму, з яким був Іван Миколайчук пов'язаний. Кожен розділ містить вичерпний опис тодішньої культурно-політичної ситуації. Наприкінці публікації знаходиться повна фільмографія Івана Миколайчука, яка до того часу не була ніде зібрана й опублікована у такому обсязі.

Редакція журналу «Кіно-Театр», Видавничий дім «КМ Академія», Київ, 2004. Книгарня НТШ у Львові. Ціна - 27 грн.

Іваґ

Лариса Брюховецька

Приховані фільми. Українське кіно 1990-х.

Розкриття феномену заборонених, "невигідних" та "надто незалежних" фільмів поставила авторка за мету. Місткі коментарі про причини й наслідки культурно-суспільних змін 90-х, невикористану митцями свободу й про інвективу комерційних мас-медіа Лариса Брюховецька розглядає з типовою для неї відкритою та захоплюючою манерою розповіді. В окремих розділах згадує продовження хвилі поетичного кіно в Україні ("Відьма", "Фучжоу", "Голос трави"), фільми-жахи, українське документальне кіно та анімацію, висвітлює виникнення фільмів на тему ігнорованих колишнім режимом історичних подій ("Гетьманські клейноди", "Чорна рада", "Голод 33") та осіб (фільми про Йосифа Сліпого, Олега Ольжича, Данила Демуцького та Романа Шухевича). Окрема частина присвячена стрічкам Кіри Муратової. Публікація містить розбірливі аналізи стрічок, не дуже відомих серед широкого кола ("Кисневий голод", "Антологіон. (Український фільм)", "Поет і княжна", "Нескорений". "Сьомий маршрут", "Гріх", "Два місяці, три сонця" та інші). Не менш цікаві додатки в кінці книги – інформації про відомі українські кінофестивалі, хроніка кінематографічного життя 90-х та практичний довідник про режисерів, операторів, акторів фільмів, знятих в Україні у 1990-2000 роках. Бібліотека журналу «Кіно - Театр», Видавництво «АртЕк», Київ, 2003. Книжковий дім ОРФЕЙ у Києві. Ціна – 21 грн

Іваґ

Ані Лорак

Smile

Новий альбом Ані Лорак майже повністю англомовний. Співачка давно готувалася застосувати прийом, відомий у всьому музичному світі, – заспівати англійською, щоб не втратити шанувальників у власній вітчизні, а водночас здобути більше за кордоном. Зокрема, пісня з нового диску A Little Shot of Love і кліп на неї вже близько року проходила доволі активну ротацію в українських ЗМІ. Згодом до потенційних хітів приєдналися Smile і Car Song. До Smile загалом увійшли 11 композицій "рідною мовою поп-музики" та дві пісні українською – "Розкажи" та "Чекаю". Утім, останні можуть претендувати на хітовість не менше, ніж усі попередні: вони щиріші й за емоціями, й за музикою. Натомість зі своїм англомовним доробком Ані може сміливо вирушати на завоювання закордонних за якістю та виконанням пісні, починаючи від опенеру Right Away і аж до промовистого реміксу однієї з найкращих композиції всіх поп-часів і народів The Best (а поміж ними ще пророча To Be On Top, лиричні Don't Talk About Love, Untie Me та Why, легковажний гімн тінейджерів "13") повністю відповідають кращим міжнародним поп-стандартам.

лмлг

Павло Чучка, Михайло Чухран

Word із центра Європи або слововблудські фіґлі по-Баранинськи та Хустськи

Першу українську аудіокнигу у форматі MP3 автори презентували 21 жовтня в Ужгороді. Компакт-диск "Word із центру Європи, або слововблудські фіґлі по-Баранинськи та Хустськи" вмістив гуморески відомих закарпатських гумористів.

Дві тисячі примірників книги видано з дотриманням усіх вимог законодавства та захистом авторських прав. Це твори, які здобули популярність після українського фестивалю гумору та сатири „Карпатський Слововблуд", який відбувся вже двічі – минулого і цього року в Ужгороді, у славній корчмі „Деца у Нотаря". Представник столичного видавництва Сергій Прудник повідомив, що на черзі випуск аудіокниг М. Булгакова та Лесі Українки, над останнім проектом працює відома акторка Ада Роговцева. Це перша аудіокнига, видана в Україні. „Коли вже в Росії вся шкільна програма є на аудіоносіях, то до України це тільки починає доходити", - сказав поет-гуморист Павло Чучка. Загалом на диску вміщено 72 треки, які начитали актори Мукачівського російського музично-драматичного театру Василь Лучковський і Руслан Аітов. Фоном для текстів є музика фолк-гуртів "Гудацька тайстра" з Ужгорода та "Гудаки" із с. Нижнє Селище. Загальний час звучання диска – 3 години 38 хвилин. ТОВ "Українська аудіокнига" (Київ).

Іклг

Тінь сонця

Над диким полем

Непоганий зразок патріотичного, чи "козацького", як визначають самі учасники гурту, року. Гурт "Тінь сонця" створили 1999 року в Києві Сергій Василюк (вокал, бас) та Олексій Василюк (ударні). В такому складі хлопці виступали спорадично, тому активніше гурт почав заявляти про себе лише після 2002-го. В рамках українського "інді" він репрезентував, знову ж таки, на думку самих учасників, "фольк-метал" і 2002-го записав перший альбом, який став відомим лише в тісному колі шанувальників. Тому "Над диким полем" можна вважати дебютом групи, з огляду й на те, що склад її мінявся доволі часто й активно. Лідером "Тіні" можна вважати Сергія Василюка – його харизматичний вокал фактично доносить і всі вісім епічних композицій диска.

Альбом можна адресувати і прихильникам політичної лірики та патріотичного мистецтва, і тим, кого суспільна анґажованість музики хвилює найменше. Першу групу шанувальників приваблять, безперечно, тексти, що ностальгують за свободою козацьких часів, буйним вітром, диким полем, натомість другу переконає їх незвичне музичне віддзеркалення. бандурні перебори та доволі виконані рокові формули нечасто ходять у парі. Причому такий "синтез" виявився на користь обом.

лмлг

Океан Ельзи

Gloria

Впродовж перших шести годин новий альбом „Океану Ельзи" був розкуплений у кількості 108 тисяч екземплярів, чим був встановлений рекорд в історії української поп-музики. Офіційно його презентація відбулася 22 вересня, але принаймні дві з дванадцяти композицій збірки вже встигли завоювати популярність. Активну ротацію пісень "Вище неба" та "Без бою" вели вже декілька місяців, і менеджерів групи можна лише привітати із вдалим вибором: це справді дві найкращі речі нового альбому. Загалом уже доводилося чути навіть від найвідданіших шанувальників гурту Славка Вакарчука дещо розчаровані відгуки: переспівані кліше, брак нових ідей, несподівано багато схожого то з Queen, то з "Машиной времени". Мабуть, новинки, та ще й так довго очікувані, завжди наштовхуються на першу хвилю саме такого сприйняття: від своїх кумирів фани вимагають аж надто багато, живуть передчуттям неможливого, натомість отримують наступну порцію якісно виконаної роботи із вкладеною – в міру – душею. І вже через декілька місяців усі звично наспівуватимуть "Тінь твого тіла" чи "Не питай" в очікуванні чергової погоди з "Океану"...

лмлг

ДИСКУСІЯ

Текст: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Адреналін „Великого Брата”

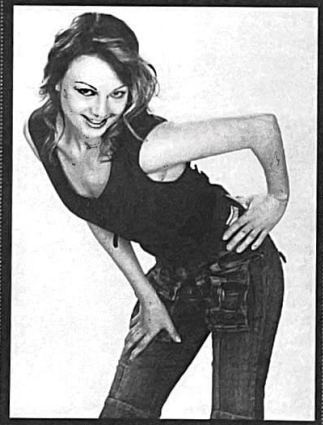
Українку Оксану Коротчук не полюбили мешканці вілли, але глядачі „Нової” двічі її підтримали

Українка Оксана Коротчук протягом майже двох місяців провокувала чеських телеманів, захоплених реаліті-шоу “Великий Брат” на “Новій”. Жорстоке змагання між дружбою і ворожнечею у прямому ефірі, за яким щовечора спостерігає до двох мільйонів глядачів, принесе переможцю 10 мільйонів крон. Симпатична емігрантка зі східноукраїнського Свердловська теж вирішила позмагатись у цій грі на публіку.

Спочатку 22-річна перукарка з Острави виглядала такою собі недоторканною дівчинкою біля інших учасників шоу. Але одразу ж Оксана почала дивувати: зізналась, що є “біосексуалкою”, яка сподівається лише на себе і почувається хлопцем. Модератор зауважив, що правильно казати “бісексуалка”. Кілька років тому вона завагітніла, але приятель вмовив її позбутися небажаної дитини. Потрапивши під об'єктиви вілли, дівчина намагалася привернути увагу до себе за будь-яку ціну: стала часто сваритися зі співмешканцями, критикувати їхні зачіски, манери, пробувала на радянський манер їх повчати. Розмови співмешканців про її схильність до домінантності часто зводились до нібито її національних рис. До того ж Оксана обдаровувала чехів тирадами проти Карла Готта чи російськими „частушками”...

Згодом бульварні мас-медіа запідозрили Оксану у порнографії. Папарацці відшукали її знайомих, які розповіли, що Оксана, яка ще не отримала навіть середньої освіти, могла займатися цією справою, щоб прогодувати сім'ю в Україні. Потім жовта преса оприлюднила слова свідків, які нібито відвідували її у... публічному будинку! “Не даремно вона казала, що хоче у “Великому Браті” застерігати дівчат від проституції, адже сама має у цьому багатий досвід!”, - сказало анонімне джерело на “Новій”. “Ця блондинка мала переважно грецьких кліснтів, і могла обслужити сімох чоловіків за ніч”, - розповіла бульварній газеті “Вечернік Прага” Зузана, яка назвалася її колегинею. Оксана, мовляв, досить відома і на вулиці Стодольній в Острові. Однак “її клієнтура вишукана, п'є лише дорогий алкоголь і курить гаванські сигари”, - додає власник престижного бару і наголошує, що українка поїхала до празької телевілли прямо з його закладу.

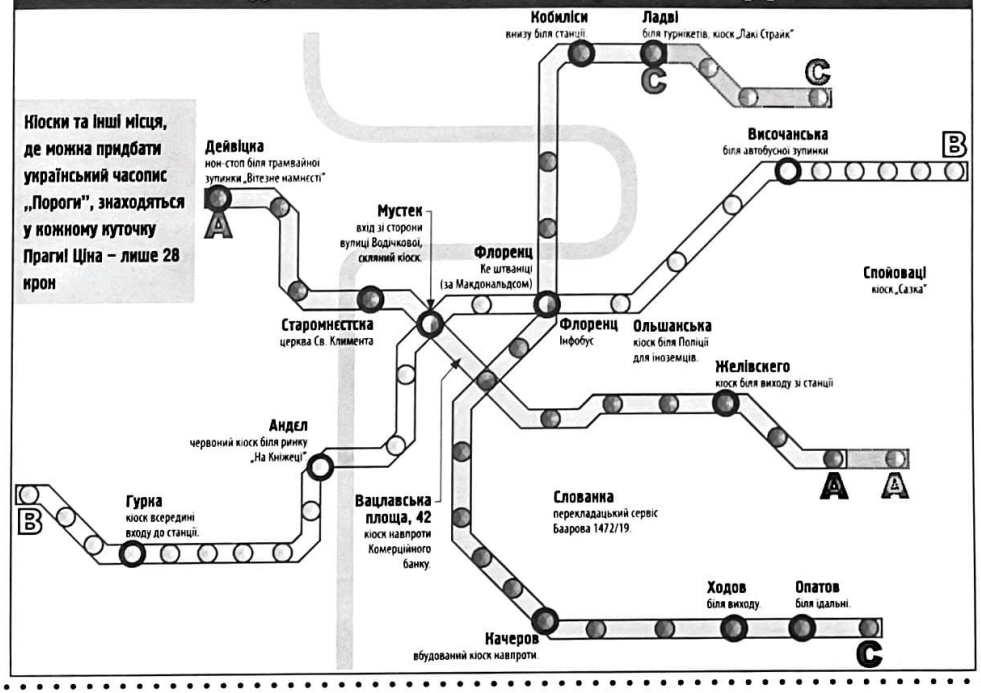
Утім, пані Анна Кубалова, котра знає Оксану від 15-ти років, різко заперечує, що вона би змогла працювати “на панелі”: “Вона добре вихована, грає шахи, читає психологічні книжки, любить прибирати... Вона не може так зневажити свою маму, родину”. До того ж у прямій трансляції співмешканки вілли виглядали набагато розбещенішими, ніж Оксана, яка ще й пообіцяла у випадку перемоги усі гроші віддати на благодійність. Пізніше чутки про свою роботу у борделі вона сама назвала відвертою брехнею.

Українка спочатку не була надто улюблена серед глядачів, однак її популярність поступово зросла аж до 40 відсотків. І це з її постійними сварками, бійками з мешканцями і явні недоречності — скажімо, коли вона попісяла на майку Мілана чи детально розповіла про те, як втрачала невинність. Оксана вважала, що її не люблять лише через те, що вона іноземка. До усамітненої на віллі Оксани виявила прихильність та частина публіки, якій „усіх шкода” і, очевидно, мігранти з країн колишнього СРСР. Оксана це відчувала, і уночі, доглядаючи немовля, розговорилася з уявною подругою Маркетою. По приїзді до Чехії зі своєю мамою та її чоловіком Оксана жила у маленькій квартирці, яку наймали у в'єтнамців за 4,5 тисячі крон на місяць. У будинку панував “комуністичний режим”, наприклад, кожен мав бути у своїй квартирі о десятій вечора і більше не виходити. З чеськими хлопцями Оксана має поганий досвід. Нині зустрічається з поляком, мовляв, це краще, ніж чех. Але ідеальними Оксана назвала росіян. Маркета при цьому лише мовчала, кивала головою та посміхалась.

Співмешканці двічі, і безуспішно, намагались „витурити” підступну Оксану з вілли, однак глядачі заперечували і надсилали їй смс-голоси. Вони, очевидно, чекали несподіванок від неї, багато хто вважав, що вона не дає іншим їздити на голові, залишається собою і не грає на публіку. Під час останньої “номінації на виліт” Оксана вже намагалась з усіма потоваришувати, але безуспішно: набравши 33 відсотки, вона лише на 2 відсотки відстала від двох інших номінантів. Покидала віллу щасливо посміхаючись, як переможець. Призом за участь у шоу обрала подорож на Камчатку, правда, поїхати туди їй не вдасться.

Оксана Коротчук від початку отримувала суперечливі оцінки. Форум електронного варіанту “Великого брата” переповнений дискусіями: тисячі глядачів висловили все, що вони думають про Оксану, Україну й українців, Росію й росіян, Чехію й чехів...Можна підвести усе ж таки втішний висновок: ксенофобні погляди зазнають різкої критики серед багатьох чехів, і далеко не всі сприйняли Оксану за типовий приклад українки... ×

ЧИТАЙТЕ „ПОРОГИ”, ПРАЦЮЄМО ДЛЯ ВАС!

ФОРМУЛЯР
приватного безкоштовного оголошення
Часопис “Пороги”

Реклама й оголошення в українському часописі “Пороги” – найкращий шлях до вашого успіху в Чехії

Текст оголошення (чітко друкованими літерами, не більше 10 слів) _____

_____

_____

Адреса, прізвище, телефон (не публікуватиметься, для редакції)

_____

Редакція не перевіряє правдивість оголошення, правильність вказаних адрес і телефонів, не відповідає за його зміст і наслідки. Не публікуватимуться оголошення нецензурного характеру. Заповнений формуляр надсилайте, будь ласка, за адресою: Mánesova 10 12000 Praha 2 ČR, або текст оголошення за електронною адресою uicr-porohy@quick.cz.

Передплата часопису Пороги

Шановні читачі, якщо бажаєте регулярно отримувати наш часопис, надсилайте, будь-ласка, заповнений формуляр за адресою:

Хочу передплатити часопис Пороги: **UIČR-Porohy,** Mánesova 10, 120 00, Praha 2

Ім'я, прізвище:

Назва товариства (якщо фактурою):

Адреса:

Телефон:

Спосіб передплати: річний ☐ від наступного номеру ☐ від номеру ☐

Порядок оплати: Поштою: ☐ Фактурою: ☐ IČ: DIČ:

Усі пропозиції просимо надсилати за вищенаведеною адресою або електронною поштою: *uicr-porohy@quick.cz*

Наш телефонний номер: +420 222 254 476

Resumé

Předposlední letošní číslo časopisu **Porohy** se věnuje tématům, která svojí aktuálností snad zůstanou v povědomí nás všech. Vzpomeňme především Dny ukrajinské kultury, **které se** čtenáři přibližují v **Kronice společnosti** fotoreportáží. Dny ukrajinské kultury v ČR se konaly nejen v Praze, ale i v Brně, Plzni a Chomutově. Spolu s dalšími drobnými akcemi tvořily stěžejní podzimní program pro všechny sympatizanty ukrajinských aktivit v ČR.

Poslední kvartál roku 2005 je bohatý na publikace věnované ukrajinské problematice. Po nedávném vydání knihy o Muzeu osvobozeneckého boje Ukrajiny v Praze (MOBU) bude ukončen i seriál o tomto centru ukrajinské inteligence v české metropoli. Poslední díl vyprávění o Svatyni ukrajinské emigrace věnující se bombardování budovy MOBU je dostupný na straně osmé, v rubrice **Pražské zrcadlo.** O běsech komunistických i fašistických se dočteme v napínavém interview s plukovníkem Mykolou Hulínem s Karlových Varů, kterého zpovídal autor rozhovoru Mikuláš Mušinka.

V **Ukrajinské panoramě** najdeme čtivý příspěvek o Ivanu Mykolajčukovi, herci, jehož postava je spjata s ukrajinským klasickým filmem. V rozhovoru s jeho manželkou se nabízí i otázka, zda by dnes legendární film *Stíny zapomenutých předků* obstál v soutěži nejprestižnější, tedy v show zvané „Oskaři". Dopisovatel časopisu Porohy Lev Pavluch se pravidelně věnuje zapomenutým ukrajinským vědcům. O inženýru Stepanu Tymošenkovi se obecně ví jen málo, proto je možné rozšířit si obzory na straně čtrnácté, a to v článku *Pružný a silný Stepan Tymošenko – světoznámý inženýr.* V rubrice **Podnikání** se čtenáři představuje Bohdan Babinec, lékař, který svoji praxi rozvíjí v ČR již 25 let. Dočteme se tu o složitých začátcích lékaře-podnikatele, jehož profesní dráha začala v Užhorodě a Mukačevu na Zakarpatské Ukrajině.

Další stěžejní téma pátého čísla se věnuje prvnímu výročí Oranžové revoluce, změnám v ukrajinské vládě a aktuálním náladám v ukrajinské společnosti vůbec. Rubrika **Nezávislost** je opět doplněna krátkými zprávami z Ukrajiny, například o prodeji strategického podniku „Krivorižstal" nebo o otevření české restaurace v Kyjevě.

Naše květy po celém světě nám nabízejí text o přípravách Ministerstva zahraničních věcí Ukrajiny na březnové parlamentní volby, jejichž cílem bude umožnit co největšímu počtu ukrajinských občanů za hranicemi země volit. V rubrice o ukrajinských diasporách ve světě jsou informace z Polska, USA, Maďarska či Srbska a Černé Hory.

Ve **Čtvrté vlně** se autor zajímá především o legislativu týkající se cizinců. Jedná se zde o vízovou povinnost, o povolení zprostředkování práce v ČR aj. V článku *Proč je našinec vidět už zdaleka?* se nabízejí praktické, leckdy úsměvné rady: Jak se vyhnout nechtěným setkáním, jak se oblékat či neoblékat, zkrátka pravidla slušného chování.

V **Kaleidoskopu** si počteme o nových publikacích. Například o Univerzitě v Užhorodě, Českém vědomí Ukrajiny či o Zakázaných filmech. Ve zvukové produkci stojí za zmínku nové album *Gloria* skupiny *Okean Elzy* a humoristické povídky *Word z centra Evropy* Pavla Čučky. V článku *Adrenalin Velkého Bratra* pak sledujeme bulvární dění. Několik dní slávy Ukrajinky Oksany Korotčuk vyvolalo mezi diváky „opravdových příběhů" silné emoce, později ostré diskuse.

Příjemné čtení přejí
Bohdan Rajčinec a Vaše Porohy

ALM TRAVEL INTERNATIONAL s.r.o.

Забезпечує туристичні поїздки
ЧЕХІЯ-УКРАЇНА
УКРАЇНА-ЧЕХІЯ

Контакти: 312 24 15 92,
312 684 247, 603 807 468
marketings@volny.cz

Українське радіо Чехії

НА FM 92.6 МГЦ (ПРАГА)

Щопонеділка на радіо Regina (FM у Празі 92.6 МГц) о 19:25 слухайте передачу для української національної меншини в ЧР. Передачі в основному висвітлюють найважливіші новини з України, а також новини й анонси від українських і діаспорних організацій.

Посольство України в ЧР інформує

З метою спрощення та покращення організації роботи з відвідувачами, економії їхнього часу, у Посольстві України в ЧР та у Консульському агентстві України в м. Брно запроваджується надання консульсько-правових послуг електронним та поштовим зв'язком.

1. Громадяни України, які перебувають на території ЧР, можуть звертатися до Посольства України в Чехії та до Консульського агентства України в м. Брно електронним та поштовим зв'язком, за винятком тих консульських дій, вчинення яких вимагає особисту присутність громадян (подача документів на паспорт, свідоцтв на повернення в Україну, документів на оформлення постійного проживання, виходу із громадянства, доручень та інших консульських дій, де необхідний особистий підпис громадянина).

   Поштова адреса Посольства України в ЧР: 16000, Прага, вул. Шарля де Голля, 27.; електронна пошта: konzulat@volny.cz; цілодобовий факс: +420 224 325 561.

   Поштова адреса Консульського агентства України в м. Брно: 60200, Брно, вул. Нерудова, 7; електронна адреса: ua_konsulate@volny.cz, цілодобовий факс: +420 541 216972.

2. Юридичні консультації, роз'яснення щодо вчинення консульських і нотаріальних дій та чинного законодавства надаються заявникам безкоштовно, з дотриманням вимог Закону України „Про звернення громадян".

3. Консульсько-правові послуги, які підлягають оплаті, надаються після стягнення встановленого консульського збору на розрахунковий рахунок Посольства України в ЧР № 000000-0571310993/0300 в ЧСОБ, Вацлавська площа, буд. 32. Квитанції для оплати консульського збору, на бажання заявника, можуть надсилатись поштою. У такому випадку заявник має долучити до свого звернення один конверт та поштову марку для відправки кореспонденції по території Чехії.

4. Розгляд звернень громадян здійснюється протягом 10 робочих днів, у терміновому порядку – 3 робочих днів, у разі складності питання – 1 місяць.

VYSOKÁ ŠKOLA JANA AMOSE KOMENSKÉHO

Roháčova 63 130 00 Praha 3, tel: 267 199 011 - 014, www.vsjak.cz, e-mail: vsjak@vsjak.cz

VŠJAK nabízí

bakalářské studijní programy a obory:

1) Specializace v pedagogice, studijní obor vzdělávání dospělých (andragogika) studijní obor sociální a masová komunikace
2) Speciální pedagogika, studijní obor speciální pedagogika-vychovatelství
3) Hospodářská politika správa, studijní obor evropská hospodářskosprávní studia

navazující magisterský studijní programy a obory:

1) Pedagogika, studijní obor andragogika
2) Speciální pedagogika

Informace o škole a studijních programech:

Vysoká škola J.A. Komenského (VŠJAK) je soukromou vysokou školou, která se profiluje jako neuniverzitní vysoká škola profesního zaměření orientující se především na oblast peedagogiky, andragogiky a dalších společenských věd.

Bakalářský studijní obor Vzdělávání dospělých (andragogika) je koncipován v souladu s potřebou rozvoje vzdělávání dospělých v České republice a potřebou přípravy odborných pracovníků, kteří se mohou úspěšně uplatnit v praxi jako vzdělavatelé dospělých ve vzdělávacích zařízeních pro dospělé, ve vzdělávacích a personálních útvarech institucí a firem, ve veřejné správě, v pedagogických centrech, nadacích a dalších neziskových organizacích realizujících práci s lidmi.

Bakalářský studijní obor Speciální pedagogika-vychovatelství se orientuje především na rozvoj praktických dovedností umožňujících uplatnění ve speciálně pedagogických zařízeních a dalších institucích orientujících se na práci s handicapovanými. Absolvent je schopen se úspěšně uplatnit ve funkci vychovatele ve speciálních zařízeních pro děti, mládež i dospělé zvl. psychopedického a etopedického charakteru (speciální školy, speciální odborná učiliště, dětské diagnostické ústavy, ústavy sociální péče, zařízení pro výkon ústavní, resp. ochranné výchovy,...), ale i v oblasti speciálního poradenství, v oblasti sociálních služeb, ve vězeňství, v policejních složkách,..

Bakalářský studijní obor Sociální a masová komunikace je orientován na zvládnutí společenských věd nutných pro porozumění společenské komunikaci, zvláště v organizované masové komunikaci a se specifičností komunikace mediální. Studium vychází z hlubokého zvládnutí teorie profilových disciplín a jejich aplikace na praktické činnosti v oboru. Absolventi se uplatní jako žurnalisté, tiskoví mluvčí, moderátoři, dále jako specialisté v oblasti marketingu, politické komunikace, PR, HR atd.

Bakalářský studijní obor Evropská hospodářskosprávní studia připravuje odborníky se znalostí ekonomiky a příbuzných společenskovědních oborů. Specializuje se na získání a rozvoj praktických znalostí a dovedností umožňujících uplatnění v širokém spektru ekonomických činností a veřejné správy (ve státní správě, v evropských strukturách, municipalitách, nadnárodních firmách a institucích atd..

Navazující magisterský obor Andragogika vychovává fundované experty pro široké uplatnění v řídicí a výchovné práci s lidskými zdroji. Absolventi se uplatní především jako vedoucí řídicí pracovníci ve vzdělávání dospělých a personalistice, specialisté na utváření vzdělávacích koncepcí v institucích, odborníci v andragogických vědeckých a výzkumných zařízeních.

Navazující magisterský obor Speciální pedagogika připravuje fundované odborníky pro široké uplatnění ve výchovné, diagnostické, poradenské a řídicí práci ve speciálně pedagogických zařízeních pečujících o lidi od dětství po stáří. Absolvent se vyznačuje hlubokou znalostí speciální pedagogiky jako celku, schopností výzkumné práce a řídicími dovednostmi.

Formy studia

- prezenční (denní) – Bc.– 3 roky; Nmgr - 2 roky
- kombinovaná (z větší části distanční, umožňuje bezproblémové studium při zaměstnání - student studuje převážně samostatně s podporou osobního konzultanta, prezenční výuka je omezena na přednáškové a diskusní tutoriály) -Bc. - 3 roky, Nmgr - 2 roky.

Celoživotní vzdělávání:

Doplňkové pedagogické studium, cizí jazyky, management, personální řízení, speciální pedagogika, rekvalifikace.

Informace o přijímacím řízení

Název akce	Termín
Termín podání přihlášek	1.termín: 31.3.2006 2.termín: 30.8.2006, další individuálně
Termín přijímacího řízení	červen, září 2006 – přesný termín najdete na www.vsjak.cz
Obsah přijímacích zkoušek	*bakalářské studium:* písemný test ze všeobecných společenskovědních znalostí *navazující magisterské studium:* písemný test z pedagogiky a psychologie rektor může upustit od přijímacích zkoušek a stanovit jako limit studijní průměr u maturity – informace na www.vsjak.cz
Administrativní poplatek	500,- Kč
Školné	*bakalářské studium:* vzdělávání dospělých 24.000,- Kč speciální pedagogika – vychovatelství 22.000,- Kč sociální a masová komunikace 24.000,- Kč evropská hospodářskosprávní studia 26.000,- Kč *navazující magisterské studium:* andragogika 25.000, Kč speciální pedagogika 25.000,- Kč

Informace o studiu na VŠJAK:

Vysoká škola Jana Amose Komenského
Roháčova 63, 130 00 Praha 3, tel.: 267 199 011 – 014
e-mail: vsjak@vsjak.cz, **Internet:** www.vsjak.cz